

1 Ponedeljak, 24. januar 2022.

2 [Javna sednica]

3 [Optuženi ulaze u sudnicu]

4 --- Po početku zasedanja u 8:00h

5 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobro jutro i
6 dobrodošli svima.

7 Molim Sudsku službenicu da najavi predmet.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, Časni Sude, ovo je
9 predmet KSC-BC-2020-07, Specijalizovani Tužilac protiv Hysnija
10 Gucatija i Nasima Haradinaja.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod]

12 Da li ima nekih promena u sastavu timova, gđo. Bolici?

13 GĐA. BOLICI: [Prevod] Dobar dan, Časni Sude, danas je sa
14 nama i g. Ryan Marr, koji je naš pravni stažista.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

16 Odbrana.

17 G. BOWDEN: [Prevod] Dobro jutro, Časni Sude, kao što je
18 g. Rees naveo, on danas nije prisutan, inače nema promene.

19 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Izvolite, g.
20 Cadman.

21 G. CADMAN: [Prevod] Dobar dan, sa nama je danas i g.
22 Buckley.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

24 Takođe napominjemo da su g. Gucati i g. Haradinaj
25 prisutni u sudnici.

1 Pre nego što počnemo sa svedočenjem g. Reida, zamoliću
2 Tužilaštvo da kažu da li imaju prigovora na usvajanje
3 izveštaja sudskog veštaka, pri čemu podrazumevam delove koje
4 je odobrio Panel Žalbenog suda.

5 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, nemamo prigovora na
6 usvajanje izveštaja veštaka, samo bismo želeli da razjasnimo
7 da po našem razumevanju, po odluci Panela Žalbenog veća,
8 paragraf 26 nije za usvajanje u celini, takođe ni paragraf 27,
9 drugi deo. Paragraf 28 u celosti, paragraf 30, poslednji deo i
10 paragraf 31 pod slovom a. Reči u skladu sa pravilnikom o
11 postupku i dokazima. Hvala.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu. Vratićemo
13 se na to na kraju svedočenja veštaka. Mislim da smo sada
14 spremni za sudskog veštaka br. 1253, što g. Bob Reid [sic].

15 Da li možemo sada da ga dobijemo na vezi?

16 [Svedok se pojavljuje putem video-konferencijske
17 veze]

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobro jutro, g.
19 Reid.

20 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Dobro
21 jutro, Časni Sude.

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Čujete li nas sve?

23 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da,
24 hvala.

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Koliko sam vas

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Proceduralna pitanja

Strana 3

1 razumeo, kod nas je jutro, a kod vas kasno popodne. Hvala što
2 ste sa nama. S obzirom na date okolnosti, nadam se da se dobro
3 osećate.

4 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da,
5 dobro sam. Mnogo bolje. Hvala najlepše.

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Sada ćemo početi sa
7 vašim svedočenjem. Na ekranu ćete videti tekst svečane izjave
8 koju po pravilu 1249, paragraf 5 Pravilnika treba da
9 pročitate, vidite li to.

10 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Ne, ali
11 imam primerak kod sebe.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Bolje da prikažemo
13 Evo sada se vidi.

14 Moguće da postoji malo kašnjenja.

15 "Svestan značaja" --

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim vas,
17 pročitajte naglas.

18 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da.

19 Svestan značaja svog svedočenja i svoje zakonske obaveze,
20 svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i samo
21 istinu i pružiti svoje svedočenje veštaka i da neću prećutati
22 ništa od svojih saznanja.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

24 SVEDOK: ROBERT REID

25 [Svedok svedoči putem video-konferencijske

1 veze]

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Reid, kao što
3 možda znate, nadamo se da ćemo saslušati vaše svedočenje od
4 sada pa do podneva po ovdašnjem lokalnom vremenu, ako je
5 potrebno i u petak, 28. januara između 8 ujutru u 12 odn.
6 podneva po haškom vremenu. Kao što sam već napomenuo, to je
7 kod vas kasno popodne.

8 Zastupnik g. Haradinaja, g. Cadman, prvi će vam
9 postavljati pitanja. Kada on bude završio, onda će tim odbrane
10 g. Gucatija možda imati nekih pitanja za vas. Zatim će biti na
11 redu Tužilaštvo, koje će vas unakrsno ispitati, a članovi
12 Panela mogu takođe da vam postavljaju neka pitanja, ako ih budu
13 imali.

14 Vremenska procena g. Cadmana za dužinu vašeg ispitivanja
15 je pola radnog dana, možda će biti kraće od toga. Tim Odbrane
16 g. Gucatija nije dao procenu vremena, ali se nadamo da njihovo
17 ispitivanje, ukoliko ga bude, neće biti dugačko. Procena
18 Tužilaštva je do 4 sata.

19 Panel može dopustiti dodatno glavno ispitivanje, ukoliko
20 budu ispunjeni kriterijumi. Molim vas, pokušajte da jasno u
21 kratkim rečenicama odgovarate na pitanja ukoliko ne razumete
22 neko pitanje, slobodno pitajte zastupnika da ga ponovi, ili im
23 recite da niste razumeli, pa će oni razjasniti.

24 Jasno mi je da ste vi ovo već mnogo puta radili ranije,
25 g. Reid, i ovo vam je poznato kao deo procedure, ali moram da

1 se postaram da iznesem sva pravila.

2 Molim vas da artikulirano izgovarate odgovore u mikrofoni,
3 da sačekate nekoliko sekundi pre nego što odgovarate na
4 pitanje i da govorite polako da prevodioci mogu da stignu da
5 izgovorite sve što kažete. A, ukoliko neki od zastupnika treba
6 nešto da kaže, pre nego što vi odgovorite da bi imali dovoljno
7 vremena da to dodaju.

8 Dok budete svedočili pred ovim sudom, nije vam dozvoljeno
9 da razgovarate sa bilo kime o sadržaju svog svedočenja.
10 Ukoliko vam iko bude postavljao pitanja o vašem svedočenju,
11 molimo vas da nam to stavite do znanja.

12 Molimo vas takođe da svoje odgovore zasnivate na svom
13 iskustvu i stručnom znanju i da odgovorite na pitanja u okviru
14 ograničenja koje je postavio ovaj Panel.

15 G. Reid, preko vikenda ste dobili neke dodatne materijale
16 od g. Cadmana, za koje smo odobrili da vam budu unapred
17 obelodanjeni. Takođe ste do sada primili spisak dokumenata o
18 timu odbrane g. Haradinaja, koji oni nameravaju da koriste u
19 toku vašeg glavnog ispitivanja.

20 Pre nego što Tužilaštvo započne unakrsno ispitivanje,
21 takođe ćete dobiti spisak dokumenata, koji oni žele da koriste
22 u toku ispitivanja danas. Ukoliko se njihovo unakrsno
23 ispitivanje nastavi i u petak, možda ćete dobiti spisak
24 dodatnih dokumenata tog dana. Možda ćemo takođe morati da
25 napravimo kratke pauze, da bismo mogli da vam prosledimo

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Proceduralna pitanja

Strana 6

1 dokumente Tužilaštva, pre nego što počne unakrsno ispitivanje.

2 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze]

3 Svakako.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Takođe,

5 pretpostavljamo da vas je branilac g. Haradinaja obavestio o

6 sledećem:

7 Nije vam dopušteno da u toku glavnog ispitivanja

8 svedočite o bilo kojoj temi koja prevazilazi obim paragrafa 9

9 - 25, 27, 29 i 31 vašeg izveštaja veštaka. To su paragrafi za

10 koje je Panel Žalbenog veća ukazao da su dopušteni u svrhu

11 vašeg osporavanja svedočenja gđe. Pumper.

12 Teme koje ste pokrili u ovim paragrafima su pre svega

13 standard neoperativne procedure i smernice u vezi sa istragama

14 uključujući i operacije pretresa i zaplene. Praksa lanca

15 nadzora primenjivana pred MKSJ-om. Utvrđivanje autentičnosti

16 materijala uključujući poređenje sa praksom Specijalizovanog

17 Tužilaštva kao i poređenje sa praksom Specijalizovanog

18 Tužilaštva, kao i analiza tri operacije koje je

19 Specijalizovano Tužilaštvo sprovedo radi pretresa i zaplene 8,

20 17 i 22. Septembra 2022. Odobreno vam je da svedočite o tim

21 temama, da biste doveli u pitanje svedočenje gđe. Pumper.

22 Bez obzira na dodatne materijale koje ste dobili,

23 nalažemo vam da odgovarate na pitanja sa namerom da objasnite,

24 ali da pri tome ne prevaziđete analizu koju ste dali u

25 pomenutim paragrafima svog izveštaja. Dobili ste transkript

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Proceduralna pitanja

Strana 7

1 koji je delom poverljiv. Sva pitanja koja se odnose na taj
2 deo, treba da budu usmerena na procedure koje su tamo opisane,
3 imajući u vidu analizu iz vašeg izveštaja i ne treba da
4 otkriju nikakve poverljive informacije.

5 To je suština odluke koju smo izdali u petak u vezi sa
6 vašim očekivanim svedočenjem.

7 Nadam se da sve to razumete.

8 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da,
9 Časni Sude, hvala.

10 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod]

11 G. Cadman, izvolite, imate reč.

12 G. CADMAN: [Prevod] Časni Sude, pre nego što počnemo sa
13 radom, hteo sam samo da pitam da li je verovatno da ćemo od --
14 napraviti pauzu pre 12 sati?

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, nadamo se da
16 ćemo do trenutka pauze završiti sa vašim delom ispitivanja.
17 Mislím da ste vi po novoj proceni trebati otprilike dva sata,
18 da li je to tačno?

19 G. CADMAN: [Prevod] Da.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Ako to još
21 skratíte, onda ćemo i ranije imati pauzu, ali to je plan.

22 G. CADMAN: [Prevod] Samo sam želeo da razjasnimo nešto.
23 Naime, da mi nije dozvoljeno da sa svedokom prođem kroz
24 paragrafe 28 i 30. njegovog izveštaja, jer ja nisam tako
25 razumeo izveštaj Panela Žalbenog veća.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 8

1   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] 28 i 30 su
2   paragrafi, koji su precrtani. Dobili smo obaveštenje o tome,
3   dakle, ne bi trebalo da prolazite kroz ono što je sadržano u
4   njima

5   G. CADMAN: [Prevod] pre nego što počnem, mogu li samo da
6   zamolim da se g. Reidu uruči ili prikaže njegov izveštaj. Reč
7   je o dokumentu DNH0856, DNH0868.

8   SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] G.
9   Cadman, imam primerak tog dokumenta pred sobom, ako mi je
10 dozvoljeno da to pogledam.

11   Ispituje g. Cadman:

12 P.   Možete li da pogledate, molim vas, poslednju stranu, a to
13 je DNH 0868 i da potvrdite da je to vaš potpis?

14 O.   Potvrđujem da je to vaš potpis.

15 P.   Možete li da potvrdite da je izveštaj potpisan i da mu je
16 stavljene datum, 9. novembra 2021?

17 O.   Tačno.

18 P.   I da nikakve izmene nisu unete u izveštaj od tog datuma?

19 O.   To je tačno.

20   G. CADMAN: [Prevod] Zamoliću da se g. Reidu pokaže
21 dokument 0307 do 1310.

22 P.   To je pismo sa uputstvima koje ste dobili u svrhu vašeg
23 svedočenja u svojstvu sudskog veštaka u ovom predmetu.

24 O.   Da, imam primerak toga.

25 P.   Zamoliću vas da pogledate poslednju stranu 1310, gde je

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 9

1 navedeno pet dokumenata koje ste dobili koji predstavljaju
2 osnov za vaš izveštaj.

3 O. Da. Imam ovde 1, 3, 4, 5, a nedavno sam dobio i javnu
4 redigovanu verziju deklaracija, a to je broj 2, to sam nedavno
5 dobio.

6 P. A to je trebalo da bude moje sledeće pitanje.
7 Imate transkripte svedočenja, gđe. Zdenke Pumper W04841 od 18
8 i 26. oktobra i sada se upravo rekli da ste dobili i njene
9 deklaracije?

10 O. Tako je, to je tačno. Pročitao sam i transkripte javne
11 redigovane verzije.

12 P. Možete li da nam potvrdite da se, da je sadržaj vašeg
13 izveštaja istinit po vašem najboljem znanju i verovanju?

14 O. To je tačno.

15 P. I da tačno odražava ono što ćete reći danas u glavnom
16 ispitivanju

17 O. Tako je.

18 P. Tužilaštvo, gđa. Bolici je već iznela da oni ne dovode u
19 pitanje vaše kvalifikacije kao sudskog veštaka, na čemu sam im
20 zahvalan, ali za zapisnik želim samo da vam postavim nekoliko
21 pitanja koja se odnose na vašu stručnu spremu.

22 Počeću time što ću vas pitati šta vam je trenutno
23 zanimanje?

24 O. Ja sam sada u penziji.

25 P. Šta je bila poslednja uloga koju ste obavljali?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 10

1 O. Poslednju ulogu obavljao sam između oktobra 2019. I
2 septembra 2020., kada sam se vratio u Mehanizam za međunarodne
3 krivične sudove. Radio sam sa Tužiocem Brammertzom i pokušavao
4 da uđem u trag beguncima u Ruandi, kojih je bilo 6-8, koji još
5 nisu bili uhapšeni, a posle hapšenja g. Kabuge, ponovo sam se
6 penzionisamo 2020.

7 P. Šta je vaša oblast specijalnosti?

8 O. Krivične istrage su moja specijalnost. Ja sam bivši
9 policajac Novog južnog Velsa od 1994. do avgusta 2018, radio
10 sam u MKSJ-u i kasnije u rezidualnom mehanizmu za međunarodne
11 krivične sudove, a poslednji položaj koji sam tamo zauzimao je
12 da sam bio šef operativnog odeljenja pod rukovodstvom Tužioca
13 Bramerca.

14 P. Pre nego što ste došli u MKSJ da radite tamo 1994.
15 godine, šta ste bili u Australiji?

16 O. Bio sam detektiv policijskih snaga Novog južnog Velsa.
17 Dobio sam zvanje detektiva 1990. [kao što je prevedeno] --
18 1981. godine, posle završetka detektivskog kursa, prešao sam u
19 odeljenje za krvne delikte, zatim sam bio istražitelj koji se
20 bavi organizovanim kriminalom, zatim 1987., bio sam u
21 departmanu glavnog državnog tužioca, gde sam bio upućen kao
22 istražitelj koji se bavio licima za koje se tvrdilo da su bili
23 saradnici nacističkih režima, koji su kasnije postali
24 državljani Australije.

25 1991. godine sam se vratio u policijske snage Novog

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 11

1 južnog Velsa u agenciju za borbu protiv narkotika, i tada sam
2 radio do juna 1994., kada sam dobio neplaćeno odsustvo da bih
3 prešao u MKSJ kao istražitelj i vođa tima u kancelariji
4 Tužilaštva.

5 P. Da li ste bili jedan od prvih istražitelja u MKSJ-u?

6 O. Da. To je tačno.

7 P. A, u ranoj fazi da li su postojale smernice u vezi sa
8 standardnim operativnim procedurama.

9 O. Kada sam došao tamo, imali smo malo šta tokom prvih
10 meseci, usredsredili smo se na to šta treba da radimo, kako
11 treba da obavljamo posao, trebalo je da formiramo kancelariju
12 i kancelariju Tužioca. Trebalo je da utvrdimo koje istrage
13 treba sprovesti, a u tom smislu, trebalo je da usmerimo
14 standardne operativne procedure i smernice, osim glavnih
15 oblasti istraga i regrutovanja novih zaposlenih, što se mora
16 raditi u svakoj kancelariji koja je u fazi formiranja.

17 P. Da li ste u toj fazi još na početku postali vođa tima?

18 O. Pa, ja sam dobio ponudu za posao kao vođa istražnog tima
19 pri kancelariji Tužilaštva.

20 P. Da li je to bilo povezano sa nekom konkretnom istragom,
21 ili je to bilo opšte radno mesto?

22 O. To je bilo radno mesto opšteg tipa. Kada sam došao, onda
23 smo gledali kakvi su navodi koji su izneti u medijima ili su
24 ih utvrdile komisije odn. ekspertske komisije koje istrage bi
25 trebalo sprovesti. Jedna od mojih dužnosti bila je da istražim

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 12

1 zločine koji su navodno počinjeni u opštini Prijedor u
2 severozapadnoj Bosni, gde su navodno postojala tri
3 koncentraciona logora.

4 P. Vratićemo se na to za trenutak. U toku vremena koje ste
5 proveli tamo, ne morate da date detaljan odgovor na to, ali da
6 li ste bili upoznati sa sistemom koji se zvao *ZyLAB* u MKSJ-u?

7 O. Da.

8 P. Možete li samo ukratko da nam objasnite, šta je to?

9 O. *ZyLAB* je pretraživač kojim su bile pokrивene sve
10 kolekcije dokumenata. Tu su utvrđene i procedure koje je
11 trebalo primeniti. Na početku je to bilo na papiru. Tu su bili
12 *meta* podaci u papirnom formatu, zatim je to postao elektronski
13 format sa *meta* podacima o svakom dokumentu koji bi tu bio
14 unet. U *meta* podatke, mogao se navesti autor dokumenta, zatim
15 status dokumenta, da li je poverljiv, da li mu je ograničen
16 pristup o kakvom dokumentu je reč npr. "to je izjava tog i tog
17 lica" i kada bi taj formular bio učitán na početku su ručno
18 stavljeni pečati na svaki dokument, kasnije elektronski, osim
19 kada je reč o rukom pisanim dokumentima gde se to još uvek
20 radilo ručno.

21 Kada bi dokument imao pečat, onda bi bio skeniran, zatim
22 bi se primenio postupak mogućnosti optičke pretrage, pažljivo
23 smo radili sa *ZyLAB*-om jer u bosanskom, hrvatskom i srpskom
24 koriste se dijakritički znaci, pa je teško da budu uvek
25 snimljeni. Zato smo nekad koristili znake pitanja ili zvezdice

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 13

1 itd., da bi određena imena bila zabeležena kako treba. Na
2 kraju smo bili u potpunosti u mogućnosti da to pretražujemo.

3 Tako bi dokumenti bili skenirani, dokument bi bio
4 stavljen u arhivu, gde je čuvan, bio bi klasifikovan na
5 odgovarajući način i lanac nadzora bi bio naveden. Čisto da
6 razjasnimo, vi ste spomenuli par akronima. Dakle, kada
7 spomenete tako neku skraćenicu, možete li objasniti tačno o
8 čemu se radi. Kada kažete BHS, mislite na bosanski, hrvatski,
9 srpski?

10 O. Da, tako je. A naravno, kada je počeo sukob na Kosovu,
11 onda smo koristili i albanski.

12 P. Dakle, to je bio sistem koji je koristila cela
13 kancelarija Tužioca?

14 O. Da.

15 P. A, da li je to bio sistem kome se moglo pristupiti samo u
16 kancelariji u Hagu ili ste mogli na daljinu da mu pristupite?

17 O. Ne. Nismo mogli. Sećam se kada smo prvi put otišli na
18 Kosovo u junu 1999., poslali smo pokretnu jedinicu za dokaze.
19 Tim da radi na dokumentima koje smo mi zaplenili na Kosovu,
20 tim je bio baziran na Skoplju u Makedoniji, nisili smo
21 dokumente iz Prištine ili već odakle smo ih dobili, Peći, i
22 onda bi se dokumenti prevozili do Skoplja i oni bi onda tamo
23 procesuirali dokumente na potpuno isti način i onda bi se
24 dokumenti vratili u Hag.

25 P. Dakle, može se reći da ako je postojala kancelarija na

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 14

1 terenu, proces bi se počeo tamo u tom -- u toj terenskoj
2 kancelariji, a materijal bi se onda -- a materijal se nije
3 vraćao direktno u Hag i tek onda stavljao u sistem ZyLAB.

4 O. Pa, većinom jeste bio unošen u ZyLAB u Hagu. To je bio
5 jedini izuzetak. Možda je bio još neki izuzetak, ali se baš ne
6 sećam, ali se jasno sećam da smo imali terensku kancelariju u
7 Skoplju, da smo tamo poslali naš tim za dokaze sa mobilnim
8 skenerima itd., kako bi mogli da procesuiraju dokumentaciju.
9 Obično bi doduše dokumente vraćali u Hag. Da li bi to radili
10 kolima, ali je bio poznat lanac posedovanja. Dakle, ako nije
11 dokument bio podložen lancu posedovanja, onda bi ga vratili
12 recimo u specijalnoj vreći, torbi ili tako nešto.

13 P. Dakle, vi ste tim poslali u Skoplje?

14 O. Da. Imali smo jako tesan raspored, jer smo već podigli
15 optužnicu protiv predsednika Miloševića i još 5 ili 4 člana
16 srpske vlade, tako smo hteli da prikupimo dokumente iz
17 policijskih stanica, opština koje su bili napustili Srbi.
18 Hteli smo to da uradimo što pre.

19 P. Dakle, vaše iskustvo kao svedoka, da li ste već svedočili
20 kao veštak?

21 O. Pa, nisam mnogo svedočio kao veštak. Više sam bio svedok
22 činjenični. Na početku sam svedočio o predmetima koji se
23 odnose na Prijedor, na suđenju Dušku Tadiću, dakle smo
24 govorili o lancu posedovanja određenih dokumenata. Dakle,
25 nisam bio ni toliko često veštak. Više sam bio činjenični

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 15

1 svedok.

2 P. Kada ste davali recimo svoje mišljenje o nekom

3 činjeničnom svedoku, o čemu biste svedočili?

4 O. Pa, obično bi se radilo o razgovoru sa svedocima, recimo

5 o januaru, februaru 1996., imali smo priliku da uradimo uviđaj

6 na licu mesta u Prijedoru, gde su bili zločini. Išli smo u

7 logoru u Omarskoj, dakle u logoru Trnopolju, snimali smo video

8 materijal, pravili fotografije i onda smo podnosili dokaze u

9 vezi predmeta o kojima su vođene istrage. Već smo bili podigli

10 optužnice u odnosu na te zločine, postojala je baza podataka i

11 dakle, ovo je bila prva prilika da odemo na lice mesta i da

12 tamo obavimo istrage. Dakle, ja sam svedočio o tome šta se

13 dešavalo kada bismo otišli na teren.

14 P. Da li ste vi bili deo tih operacija?

15 O. Da. Par puta sam išao na pretragu i zaplenu dokumenata.

16 Zaplenili smo dokumente 1996. iz logora. Imali smo nalog za

17 pretres koji je izdao sudija MKSJ-a. Onda 1997. sam ponovo

18 otišao u Prijedor sa nalogom za pretragu koji je izdao sudija

19 MKSJ-a. Pretražili smo opštinsku zgradu, policijsku stranicu i

20 mislim sedište SDS-a. Uzeli smo hiljade dokumenata tamo i to

21 su svi bili dokumenti za koje se tačno znalo kako je i sa čije

22 je ruke prelazio u čije ruke. Znači, lanac posedovanja.

23 Dokumenti su iz Prijedora prebačeni u Banjaluku, iz Banjaluke

24 u Hag.

25 P. Želim da se time bavimo detaljnije malo kasnije, međutim,

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 16

1 govorili ste o lancu posedovanja. Da li je trebalo da o tome
2 svedočite u postupcima?

3 O. Ne sećam se da sam ikada o tome svedočio. Ne.

4 P. Dok ste bili u MKSJ-u, koje ste timove jedinice vodili?

5 O. Pa, ja sam bio vođa istražnog tima, koji je bio zadužen
6 za severoistočnu -- severozapadnu Bosnu. Onda se to sa
7 Prijedora proširilo na celu opštinu Prijedor. Onda smo se
8 popeli za još jedan nivo, do Banjaluke na regionalni nivo.
9 Izdate su optužnice protiv političkog i vojne -- političkog i
10 vojnog rukovodioca u Banjaluci. Isto tako, negde oko 2000-te,
11 1999. sam preuzeo vođstvo nad nekim jedinicama za podršku,
12 jedinica za dokazni materijal, jedinica za popisivanje,
13 indeksiranje materijala, jedinica za pretrage i jedinica za
14 podršku suđenjima.

15 P. Ako pogledamo paragraf 10 vašeg izveštaja, vi tu govorite
16 o standardnim operativnim postupcima i smernicama.

17 O. Da.

18 P. Pa, kakva su pravila te vrste važila u MKSJ-u?

19 O. Pa, većina tih postupaka smo mi sami formulisali i meni
20 su oni jako poznati. Mogu li samo da pročitam nešto iz mog
21 izveštaja?

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Naravno, ali
23 ukratko. Nemojte ceo izveštaj, samo ukratko.

24 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Ne, ne,
25 ne. Naravno. hoću da kažem o kojim se vrstama smernica i

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 17

1 standardnih operativnih postupaka radi. Dakle, radi se o
2 smernicama za skladištenje dokumentacije, kako se piše zahtev
3 za misiju na terenu, smernice za misiju pretrage i zaplene,
4 otvaranje istrage, uzimanje izjava od svedoka, razgovori sa
5 osumnjičenima i optuženima, kako se vodi misija u kojoj se
6 nalazi, te kako se izveštava sa misije, kako se rade izveštaji
7 i na kraju misije, kako se polažu računi za troškove misije,
8 prikupljanje dokaza na terenu, kako se registruju dokazi koji
9 se dobiju, kako se vraćaju u kancelariju, nalozi za pretres,
10 kako se traži nalog za pretres, šta treba upisati u nalgu za
11 pretres itd.

12 I to je u stvari, bila poslednja, jer svedoci kada bi
13 dolazili u Hag, imali su troškove, a tada to uopšte nije
14 postojalo u UN-u, tako da smo morali i za to da napišemo
15 smernice, kako bi iz UN-a shvatili tačno šta radite.

16 G. CADMAN: [Prevod]

17 P. A, ko je definisao te principe?

18 O. Pa, nije ih bilo u početku, dakle onda je zamenik Tužioca
19 davao uputstva, bio je šef istraga i onda je sve to krenuo od
20 nejga. Ja sam tesno saradivao sa šefom za istrage, kako bi
21 napisali sve te standardne operativne procedure i smernice.

22 P. A, kako je onda to, kako je o tome obavešteno osoblje iz
23 Tužilaštva?

24 O. Pa, kada smo ih doneli i kada ih je potpisao zamenik
25 Tužioca, onda smo imali jedan kurs za obuku svih novih

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 18

1 zaposlenih, kada biste došli u kancelariju, bez obzira da li
2 se radi o višem istražitelju, sekretaru, pravnom službeniku,
3 da li ste radili u jedinici za podršku suđenja, svi su
4 prolazili kroz obuku. Određeni službenici bi držali predavanja
5 o standardnom operativnom postupku ili kontekstu čitavog
6 ratnog sukoba, advokati su takođe držali predavanja o
7 elementima optužbi, elementima zločina itd.

8 Dakle, imali smo jedan uvodni kurs, to je sve držano do
9 2000-te, a onda je došao novi tužilac koji je odlučio da bi
10 bilo bolje da se odmah novi član ekipe, ili Tužilaštva, stavi
11 u jedan iskusan tim za suđenja, ili istrage, i onda bi na taj
12 način učili. Postojao je jedan priručnik koji bi dobili.
13 Znači, oni su pročitali taj priručnik i onda su znali šta su
14 pravila o postupku i dokazima, kako se to odnosi na istragu
15 itd. dakle, kao deo tog uvodnog kursa i o tom priručniku, da
16 li je onda tu bila navedena i struktura Tužilaštva, tako da su
17 svi znali koje su različite jedinice itd.

18 O. Da. Neko ko bi držao predavanje bi bio i šef određene
19 jedinice npr. šef jedinice za dokaze. Dakle, onda bi oni znali
20 koji su formulari potrebni, šta je potrebno ako se radi u
21 kojoj jedinici, kako se dokazi uzimaju, dovode u jedinicu za
22 dokaze itd.

23 P. Dakle, sad prelazimo na operacije, pretrage i zaplene. Da
24 li ste lično učestvovali u planiranju i izvršavanju tih
25 operacija?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 19

1 O. Prva dva takva događaja, prvi je bio u februaru, januaru
2 1996. Ja sam bio vođa tima za istrage. Otišli smo tamo u
3 jednom timu u kome su bili istražitelji, advokati, izašli smo
4 na lice mesta, obavili istragu, sudija je izdao nalog za
5 pretres i uzeli smo na hiljade stranica iz logora, iz
6 različitih krajeva, fotografisali smo ih, u stvari smo obavili
7 uviđaj na licu mesta. Onda smo dokumentaciju uzeli i vratili
8 je u Hag -- doneli je u Hag.

9 A, druga misija je bila mnogo komplikovanija zato što smo
10 tražili pomoć IFOR-a, kao i pomoć NATO-a. Dakle, to je bila
11 vojska. Mi smo tražili njihovu pomoć, kako bi mogli da obavimo
12 pretres u opštini Prijedor, u policijskoj stanici ili opštini
13 ili u sedištu SDS-a. Dakle, to je bilo nešto potpuno novo i
14 oni su mislili da u stvari dolazi do zamora misije. Međutim,
15 bili smo jako sretni, porjučje koje smo hteli da istražimo,
16 tamo su bile britanske snage, one su nam dale veliku podršku u
17 potpunosti.

18 Dakle, imali smo nalog za pretres od sudije sa Tribunala,
19 izvršili smo pretragu, zaplenili smo dokumente iz tih zgrada.
20 U vrlo, vrlo tesnoj saradnji sa vojskom, otišli smo rano
21 ujutru. Vojska je poslala savetnika svog predsedniku Republike
22 Srpske, to je tada bila gđa. Plavšić. Znala je da će doći do
23 pretresa kada sam došao u policijsku stanicu, zvonio je
24 telefon načelnika policije, a gospođa Plavšić mu je rekla da
25 saraduje sa Tribunalom koliko god može. Dakle, onda je došlo

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 20

1 do malo spuštanja lopte i bilo je manje ljutnje.

2 Onda smo otišli sa policijom Republike Srpske i vojskom,
3 oni su bili naše obezbeđenje, pretresli smo naše objekte,
4 uzeli smo na hiljade stvari. ne mogu da se setim, ali mislim
5 da se radilo o desetinama hiljada stranica.

6 Onda je vojska bila malo zabrinuta, zato što smo toliko
7 dugo to radili, vratili smo se u vojni štab u Banjaluci,
8 uradili inventar i onda kada smo to završili, sledećeg jutra
9 smo otišli do vlasti u Prijedoru, dali im primerak inventara,
10 onda smo sa dokumentima se odvezli u Zagreb u našu
11 kancelariju. Tamo, dokazi su bili u kutijama specijalnim za
12 dokaze, a onda smo iz Zagreba ponovo otišli u Hag kolima, gde
13 smo dokumente procesuirali zajedno sa izjavom o kojoj sam
14 ranije govorio.

15 P. Dakle, to je u stvari urađeno ukratko nakon što se
16 završio sukob.

17 O. Da. 1997.dDecembar. Prijedor je bio vrlo, vrlo osetljivo
18 područje. U Bosni u julu 1997., mi smo izdali zapečaćenu
19 optužnicu protiv gradonačelnika Prijedora, izvršnog službenika
20 u Prijedoru i načelnika policije. Nažalost u pokušaju hapšenja
21 načelnika policije, on je nastradao. Bio je upucan. Dakle,
22 bilo je jako puno ljutnje usmerene protiv Tribunala, ako mogu
23 to tako da kažem.

24 P. U različitim -- radilo se o teškim okolnostima. Dakle,
25 kazaćete mi kakve sve planove pravite pre nego što krenete na

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 21

1 misiju?

2 O. Pa, prvo jedan pravni savetnik i ja smo otišli u
3 Sarajevo, imali sastanak sa vojnom komandom, NATO komandom i
4 onda smo u stvari, oni su dosta oklevali, ali na kraju smo
5 uspeali da ih ubedimo. Slušajte, to moramo da uradimo. Mi smo
6 sud. Dakle, sprovodimo zakone i imali smo sreće da smo
7 saradivali tada sa Britancima, i oni su nam jako puno pomogli.
8 Složili smo se da nam pomognu, i nakon što su pristali,
9 mislija je mogla da počne onako kako je planirana.

10 Onda smo otišli u Banjaluku, gde je bila baza Britanske
11 vojske, sastali smo se sa komandantom, njegovim zamenikom,
12 rekli šta želimo da uradimo i onda smo se dogovorili okvirno
13 oko datuma, onda smo planirali sve sa naše strane, i onda je
14 vojska takođe planirala šta treba da oni rade, onda smo se
15 ponovo vratili nedelju dana pre nego što je trebalo da počne
16 misija. Dakle, sve se uklopilo, došli su naši timovi, bio je
17 veliki tim, morali smo da pokrijemo tri objekta, tri zgrade.
18 Za svaku zgradu je bio vođa tima. Ja mislim da sam bio vođa
19 tima za policijsku stanicu -- ne, ne, za opštinu. A, jedan je
20 drugi vođa tima bio zadužen za policijsku stanicu, jedan za
21 sedištu SDS-a, dakle političku stranku.

22 Onda smo imali službenike zadužene za dokazne predmete,
23 imali smo sve potrebne formulare za inventar itd. Dakle, bila
24 je to detaljna misija koju smo morali da izvršimo.

25 P. I, prilikom te misije, da li je to urađeno u skladu sa

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 22

1 standardnim operativnim postupkom?

2 O. Da. Mi smo ga usavršavali, dakle onda smo obuhvatali
3 druge amandmane, kao što je bila saradnja sa vojnim snagama
4 itd. Onda u martu 1999., kada smo otišli -- upali u vojnu
5 kasarnu u Banjaluku, to je radio jedan drugi vođa tima, ali ja
6 sam otišao na tu misiju kao podrška.

7 P. U vašem iskustvu i po vašem profesionalnom mišljenju,
8 zašto je važno imati standardne operativne postupke u ovom
9 poslu?

10 O. Pa, tako da bi se ujednačeno u čitavom Tužilaštvu radilo
11 na potpuno isti način i da bi svi svoje dužnosti obavili na
12 potpuno isti način. Ne radi se samo o jednoj misiji pretrage i
13 zaplene. To je sve što se radi u kancelariji. znači, sistem za
14 evidentiranje dokumenata jedinica za dokaze, kao se sve
15 procesuirala, dakle moraju svi da postupaju na osnovu istih
16 pravila, i zbog toga treba imati takve smernice i standardni
17 operativni postupak, posebno u jednoj velikoj kancelariji kao
18 što je bilo Tužilaštvo. Dakle, u početku je bila mala
19 kancelarija, i mogli smo međusobno komunicirati, ali, kada je
20 došlo do Kosova, onda smo imali oko 800, 900 zaposlenih.

21 P. Na misliji, rekli ste, ako bi išao na misiju veliki tim,
22 da li bi onda svi bili upoznati sa standardnim operativnim
23 postupkom

24 O. Apsolutno. Pre nego što bi otišli iz Haga, timovi su bili
25 upućeni u to šta treba da radimo. Veče pre toga smo imali

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 23

1 sastanak sa vojskom i onda bih ja dao smernice i zaposlenima
2 MKSJ-a, kao i vojnim snagama. O tome tačno šta se dešava.

3 P. A, vaša uputstva za tu misiju, kako ste ih primili?

4 O. Pa, ja mislim da je ta odluka timska, i videli smo da ima
5 određeni broj ljudi protiv kojih su bile podignute optužnice,
6 koji su bili u pritvoru. Trebalo nam je mnogo dokaza. Dakle,
7 mi bi onda otišli kao tim kod tužioca, zamenika tužioca, onda
8 bi nam oni rekli: "Mi hoćemo da uradimo" i onda bi nam oni
9 dali odobrenje.

10 Obično je zamenik tužioca bio operativac, ako mogu to
11 tako da kažem, a tužilac je znao sve šta se dešava, ali
12 zamenik tužioca je bio osoba na operativnom nivou, i on bi
13 išao u vojsku u Sarajevo.

14 P. Dakle, pre nego što biste krenuli u misiju, vi ste imali
15 sastanak tima sa članovima vašeg tima, i tada biste dobili
16 uputstvo od zamenika tužioca.

17 O. Moguće da je on bio prisutan na sastancima, više se ne
18 sećam, ali on je bio vrlo, voleo je da prati stvari izbliza
19 kao zamenik tužioca.

20 P. Želeo bih da sada govorimo o proceduri i praksi kada je
21 reč o lancu nadzora. Konkretno, pasus 13 vašeg izveštaja me
22 interesuje.

23 Koje su mere preduzimane po vašem mišljenju, kako bi se
24 poštovala procedura i praksa kada je reč o lancu nadzora?

25 O. Lanac nadzora je vrlo jednostavan. To je jednostavno da

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 24

1 vi morate znati šta imate u svom posedu. Morate znati gde se
2 to nalazi 24h dnevno, 7 dana u nedelji. Čak i ako je to u
3 vašoj službi za dokazni materijal i to smo upravo i radili
4 kada smo išli u misiju u Prijedor. Imali smo jednog službenika
5 koji je bio zadužen za to, koji je vodio evidenciju o uzetim
6 dokumentima. On je imao inventar gde je beležio koji dokumenti
7 su uzeti, koji registrator i sve šta je stavljeno u vreći sa
8 dokazima i kada smo završili pretres, on bi preuzeo sve te
9 dokumente i mogli smo tačno da kažemo gde se nalazi koji
10 dokument.

11 Mi smo sve ponovo to vratili vlastima u Prijedoru, zato
12 što je bilo važno da oni znaju šta smo uzeli i da pristanu na
13 to. Isto smo uradili i u Banjaluci, kada smo otišli u Prvi
14 Krajiški korpus u kasarnu u Banjaluci. U nekim slučajevima
15 nismo -- ne bismo dobili dokumente od njih ponovo, ali bismo
16 narezali DVD sa dokumentima poput recimo podacima o vojnicima,
17 da li su ostvarili pravo na penziju i takvim stvarima. I mi
18 bismo onda narezali DVD i to bismo im poslali. Mi smo zadržali
19 sve originale, i u svakom trenutku smo znali gde je koji
20 dokument.

21 I čak i kada se to vrati u službu za dokazni materijal,
22 postojao je postupak vođene evidencije o lancu nadzora i daću
23 vam jedan primer u predmetu Milošević, Predsedavajući sudija
24 je naložio da se originali moraju uvesti u spis. Dok su neka
25 druga veća govorila da je dovoljno u spis uneti kopiju

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 25

1 originala i ukoliko imate recimo dokument koji potiče iz
2 Banjaluke ili Srebrenice, tačno bismo videli koji je to
3 dokument koji je njegov ERN broj, to je dokazni spis P7 u
4 predmetu Milošević. Ili npr. dokument je uzeo taj i taj
5 istražitelj i predat je forenzičkom insitutu Holandije radi
6 analize rukopisa, ili npr. analize krvi, šta god već.

7 P. U 14. i 15. pasusu, upravo navodite ova dva primera iz
8 1997. godine, kada je reč o Prijedoru i naveli ste ovaj drugi
9 primer u 15. Pasusu kada je reč o Banjaluci. Osvrnimo se na
10 prvi primer koji ste naveli. Objasnite nam ukratko konkretno
11 koji je lanac nadzora primenjen u tom slučaju?

12 O. Upravo, kao što sam rekao, tim za pretres odn. tim je
13 podeljen u deo za pretres, zatim smo imali službenika za
14 dokazni materijal, zatim fotografa ili osobu koja je vršila
15 snimao video kamerom i dužnost službenika za dokaze je bila da
16 svaki dokument koji je uzet je zaveden i da je stavljen u
17 vreću za dokaze ili u kutiju za dokaze.

18 Ne sećam se da li je to bila vreća, ali se sećam da kada
19 smo došli u Zagreb da smo imali kutije. Moguće da su vreće
20 stavljene potom u te kutije za dokaze. Tako da, službenik za
21 dokaze je onda imao zabeleženo šta je uzeto. Onda je potom sve
22 zapečaćeno i odneto u komandu u Banjaluci, gde je otvoreno,
23 gde su ti dokumenti otvoreni i onda smo konkretno ponovo
24 gledali te dokumente da bismo videli da bismo videli tačno šta
25 smo uzeli. To je bio dug postupak i prevodioci su često celu

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 26

1 noć morali da provedu radeći na tim dokumentima kako bismo
2 videli i imali detaljan inventar. Ne stranicu po stranicu, ali
3 su vlasti -- trebalo je da damo vlastima opštu predstavu o
4 tome šta smo uzeli.

5 I, potom, nakon što je to urađeno i to dato vlastima u
6 Prijedoru, ponovo je sve zapečaćeno, onda smo otišli u našu
7 kancelariju u Zagrebu, gde je to ponovo stavljeno u jednu
8 prostoriju koja je bila zaključana, zapečaćena tokom noći.
9 Prilično sam siguran da je jedan od službenika obezbeđenja
10 naše kancelarije u Zagrebu bio ispred te kancelarije, čuvao
11 stražu celu noć.

12 I sledeće jutro, jedan od članova tima istražitelja i
13 vozač iz kancelarije u Zagrebu je išao iz Zagreba za Hag, gde
14 su dokumenti predati u sklopu tog lanca nadzora službi za
15 dokazni materijal. I prilično sam siguran da je načelnik te
16 službe primio materijal i onda je to sve dalje obrađeno.

17 P. Par stvari. Vi ste rekli da je službenik za dokazni
18 materijal, mislim da ste to tako rekli, dakle, on išao sa
19 timom i bio prisutan prilikom zaplene?

20 O. Da. Svaki tim je imao službenika za dokazni materijal kao
21 i u stanici policije, imali ste vođu tima istražitelja, zatim
22 one koji vrše pretres, fotografa, onog koji video snima --
23 pravi video snimak i službenika za dokazni materijal.

24 P. I, kada govorimo o različitim fazama u tom lancu nadzora,
25 da li su ti pojedinci morali da daju izjavu u nekom trenutku i

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 27

1 da kažu zašto su oni bili zaduženi?

2 O. Mislím da nisu davali izjavu. Moguće da su oni davali,
3 potpisivali neku službenu zabeležku, ne sećam se sada. Ali,
4 znali smo tačno ko su bili službenici za dokazni materijal,
5 jer bi svaki morao da potpiše dokument kada završi svoj deo
6 posla, tako da je uvek njegov potpis bio na inventaru. I oni
7 su bili zaduženi za čuvanje materijala.

8 P. Maločas ste rekli da, kada je reč o situaciji u
9 Prijedoru, vi ste vršili inventar na licu mesta, a ako ne,
10 onda bi to bilo odneto na neko drugo mesto gde je izvršen
11 inventar, a onda je to vraćano vlasti u Prijedoru, kako bi oni
12 izvršili proveru onoga što je uzeto.

13 O. Upravo tako. Bilo da se radilo o Srbima ili muslimanima
14 ili Hrvatima, nije bitno, uvek smo vraćali njima odnosili
15 inventak, kako bi znali šta smo uzeli i u Republici Srpskoj su
16 znali da imamo evidenciju iz Prvog Krajiškog korpusa i oni su
17 tražili od nas da im vratimo tu evidenciju, jer im je bila
18 potrebna radi penzija itd. za vojnike i mi smo narezali CD i
19 to im poslali. Dakle, oni su znali šta imamo od dokumenata.

20 P. I oni bi potvrdili onda taj inventar i uporedili ga sa
21 zaplenjenim dokumentima?

22 O. Nisu gledali svaki zasebni dokument, ali kada je reč o
23 pretresu u Prijedoru, službenik policije Republike Srpske je
24 bio sa nama i to su bile dve žene, zapravo iz policije, koje
25 su bile prisutne, jer su uvidele šta smo uzeli. Ne sećam se da

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 28

1 li su potpisale inventar koji je urađen na licu mesta na
2 terenu, ne sećam se tačno, ali imali smo uvek nekoliko
3 policajaca koji su bili prisutni tokom pretresa.

4 P. I rekli ste da nakon što je okončan taj postupak koji ste
5 nam upravo objasnili, sve je odneto u kancelariju u Zagrebu.

6 O. Da.

7 P. I u kancelariji u Zagrebu su dokumenti skenirani ili
8 kada?

9 O. Ne. to je rađeno kada se vratimo u Hag. Kancelarija u
10 Zagrebu je bila samo jedna etapa i bilo je suviše očekivati od
11 vozača i vođa tima istražitelja da od Banjaluke idu do, mislim
12 da treba 5 sati od Banjaluke do Zagreba, tako da, mi smo imali
13 našeg terenskog službenika u Zagrebu. Tu smo prenoćili i
14 odmorili se i onda smo rano sutradan ujutru otišli. Mislim da
15 smo oko 6h ujutru otišli. Službenik u kancelariji u Zagrebu je
16 bio službenik Tužilaštva, a ne MKSJ-a. I kao što sam rekao,
17 sutradan ujutru smo svi avionom otišli za Hag.

18 P. I nakon što je materijal stigao u Hag, šta je zatim
19 urađeno?

20 O. Ja sam došao do kamiona, kada je došao, kada su dovezli
21 materijal, iskrkali smo materijal iz kamiona, sve je odneto u
22 službu za dokaze u sef, imali smo dva velika sefa u MKSJ-u. To
23 je bila nekada zgrada osiguravajućeg društva, tako da smo
24 imali sreće da imamo velike sefove tamo i tu smo utvrdili šta
25 je zaplenjeno i onda je služba za dokaze preuzela materijal,

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 29

1 imali su lanac nadzora, evidenciju o lancu nadzora. Imali su
2 specijalni obrazac koji je zatim potpisan.

3 I mi kao istražitelji, advokati, prevodioci itd., smo
4 završili svoj deo posla i onda je služba za dokaze nastavljala
5 dalje. Ne sećam se 1997. godine da li smo imali *metadata-e* u
6 elektronskom obliku ili u fizičkom obliku kao dokumente.

7 Služba za dokaze je tražila da se dostave ti *meta* podaci, kako
8 bi se zavelo gde su dokumenti zaplenjeni, datum kada je to
9 urađeno, ko je autor dokumenta itd.

10 P. I rekli ste da su dokumenti preveženi od Zagreba do Haga.

11 O. Da.

12 P. Da li je to bilo standardno?

13 O. Ne. u nekim slučajevima to nismo mogli da radimo. Uvek
14 smo želeli da budemo obazrivi i da budemo i više obazrivi nego
15 što treba, tako da smo uvek želeli da izbegnemo da stvari
16 krenu naopako. Mislili smo da ako avionom prevozimo tako
17 veliki broj dokumenata, sve ne bi moglo da stane u lučni [sic]
18 prtljag -- ručni prtljag, tako da je to moralo da se preda i
19 jednostavno nismo želeli da rizikujemo da se on izgubi, tako
20 da smo odlučili da ga kamionom prevezemo.

21 P. I još nešto kada je reč o 15. Pasusu, tu se govorilo o
22 Banjaluci, isti je bio proces?

23 O. Da. Upravo isti proces.

24 P. Imajući na umu taj prilično zahtevan postupak koji ste
25 sledili na misijama, recite nam koji bi bila posledica ukoliko

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 30

1 niste koristili takav postupak.

2 O. Pa, moglo bi se dovesti u pitanje koji su ti dokumenti
3 koji su doneti u sudnicu. Kada sam se penzionisao u avgustu
4 2018., imali smo 10 miliona stranica u službi za dokazni
5 materijal i najveći deo tog materijala jepribavljen ili od
6 strane strana u sukobu, ili u okviru postupka zaplene i
7 pretresa.

8 I ukoliko bismo smatrali da neki dokument može
9 potencijalno da bude korišćen kao dokaz, onda je on morao da
10 se vodi u jednog posebnoj kategoriji, recimo za razliku od
11 izjave svedoka. I onda bismo imali kompletan lanac nadzora za
12 dati dokument, kako bismo mogli da kažemo u sudnici sleđena je
13 ta i ta procedura, i držali smo se standardnih operativnih
14 postupaka i smernica.

15 P. I, postojala je papirologija koja je to sledila?

16 O. Da. Sve je moglo da se proverí u dokumentaciji.

17 P. Pomenuli ste viši menadžment u odeljenju istraga u svojoj
18 izjavi.

19 O. Da.

20 P. Šta ste morali da potpišete, da li ste morali da
21 potpišete te zahteve za misiju?

22 O. Da. Ukoliko je to bio moj tim, ja sam morao da potpišem
23 svaki zahtev za misiju. I ukoliko se radilo o misijama
24 pretresa i zaplene, da, ja bih bio upoznat sa time, ja sam
25 morao da potpišem. Isto je bilo i sa drugim načelnicima

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 31

1 šefovima timova.

2 I imali smo ujutru sastanke i svako bi bio upoznat sa
3 svime što se dešava u svim drugim timovima. Dakle, to je bio
4 sastanak šefa istraga i komandantima istražnih timova. Svako
5 jutro u 8h smo se sastajali i znali smo šta se desilo
6 prethodnog dana u svim ostalim timovima.

7 P. Koliko vam je vremena bilo potrebno za pripremu takvih
8 misija?

9 O. Sve zavisi. Ukoliko je to bila misija, recimo kada je
10 trebalo da se obavi razgovor sa 5, 6 svedoka, onda bismo imali
11 zahtev za misiju i postarali bismo se da je sve urađeno što
12 treba, sve kućice da su štiklirane, dakle, da dolazi -- da
13 dolazi službenik za teren i da imamo na raspolaganju vozila
14 itd. Ali, ako se radilo o misiji zaplene i pretresa, to je
15 bilo potpuno drugačije.

16 Nije to tako bilo samo u zapadnoj Bosni, severozapadnoj
17 Bosni. Isto je rađeno i kada smo išli u zgradu predsedništva u
18 Sarajevu. Kada je reč o Bosni, a i u manjoj meri i na Kosovu,
19 morali smo da angažujemo vojsku, jer su nam oni -- oni su bili
20 naše obezbeđenje.

21 Na Kosovu situacija nije bila toliko loša, jer smo imali
22 vezu sa vojskom i imali smo vrlo dobru saradnju sa Britancima.
23 npr. u Bosni. Ali, Srbi su otišli sa Kosova i nije tu bilo
24 puno otpora, ali smo želeli da budemo sigurni da se vojska
25 postara da nema nikakvih eksploziva koji su ostali ili

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 32

1 podmetnuti. I vojska nam je pomagala sa smeštajem i prevozom
2 itd.

3 P. Želeo bih da se usredsredim na planiranje pre misije.

4 Dakle, kada govorimo o misijama pretresa i zaplene. Na
5 osnovu transkripta koji ste pročitali, videli ste da je gđa.
6 Pumper koja je svedočila u ovom predmetu, rekla da je dobila
7 usmeno nalog od Tužioca, kasnije je potvrdila da je dobila
8 *email* sa uputstvima, ali nije nikakve beleške napravila u vezi
9 sa tim uputstvima. Da li je to običajena praksa?

10 O. Ne. mi smo imali zahtev za misiju i to je poticalo od
11 osobe koja je tražila da se organizuje misija. Postoji obrazac
12 i shodno standardnim operativnim procedurama i u nekim
13 slučajevima je to išlo -- nekada je tu misiju tražio zamenik
14 tužioca a nekada je to bio šef operative koji operativni
15 postupaka, koji bi izdao nalog za misiju. Ja sam bio zadužen
16 za istrage gde su osumnjičeni bili muslimani i mi smo se
17 obratili korpusu u Tuzli bosanske vojske.

18 I, da, morali ste se postarati da je sve organizovano, da
19 je vojska obaveštena da je npr. kada je reč o Tuzli, to je
20 potpuno druga zona odgovornosti, tu su Amerikanci bili
21 odgovorni, morali smo da budemo sigurni da oni pristaju da se
22 da mi izvršimo pretres i da nam pružaju podršku. Ne možete
23 poslati tim na nezgodan teren gde nisu bezbedni i mi smo
24 zavisili od vojske. Tako da je to bio složen napor.

25 I postojala je evidencija o svemu što je urađeno i ja sam

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 33

1 imao svoj dnevnik gde sam sve beležio šta se dešava kada sam
2 imao sastanak sa šefom tima, ili ukoliko smo dobijali *email-*
3 *ove* od vođe tima i rekao "taj i taj general je imao sastanak
4 sa nama" itd.

5 P. Kao glavni istražitelj u operaciji pretresa i zaplene, da
6 li biste očekivali da je gđa. Pumper u toj ulozi bila
7 uključena u planiranje?

8 O. Ako je ona glavni istražitelj odn. istražiteljka, onda
9 da, svakako.

10 P. Ona nije učestvovala u operaciji zaplene 8., 17. i 22. To
11 je bio drugi istražitelj koji je koordinirao te pretrese, ali
12 pretpostavljam da bi važio isti princip odn., da bi on bio
13 uključen u planiranje i razgovore u vezi sa planiranjem.

14 O. Da. Tako bi se nešto očekivalo. Pre svega, trebalo bi da
15 postojiodgovarajuća dokumentacija od samog početka na koju bi
16 se oslanjao glavni istražitelj, gde se pre svega traži dozvola
17 da se ta misija sprovede.

18 P. Vi ste pročitali transkripte sa suđenja koji se odnose na
19 ove operacije pretresa i zaplene od 8., 17. I 22-gog. Videli
20 ste da nismo dobili detaljan spisak ni materijala niti lanca
21 nadzora, a uskoro ćemo doći i do reversa koji su predavani.

22 O. U našim standardnim operativnim procedurama, uvek se
23 govorilo da mora da bude sačinjen inventar, tako da mi je
24 čudno da se negde uđe, uzme hrpa dokumenata i da ne znate ni
25 šta ste uzeli. Hoću reći na početku da kažem u odbranu

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 34

1 Specijalizovanog Tužilaštva, na početku smo i mi odlazili i
2 prosto uzimali sve s obzirom na bezbednosnu situaciju, ali
3 posle jedno godinu dana u mnogo slučajeva smo znali gde se
4 dokumenti nalaze itd., tako da smo mogli da odemo tamo i da
5 'natenane' sve pretražimo a bezbednosni aranžman više nije bio
6 tako striktan kao kada je sve to tek započelo, što je bilo
7 kratko vreme posle završetka sukoba.

8 P. I naravno, dobar deo o čemu govorite odvijao se u
9 situaciji neposredno posle završetka sukoba. Još uvek su
10 postojale tenzije, zar ne?

11 O. Da.

12 P. Ovde je u pitanju malo drugačija situacija u kojoj je
13 postojalo -- bilo dovoljno vremena za planiranje i pripremu?

14 O. Pa, ja bih tako rekao. Da.

15 P. Da li takođe ste primetili da u te tri prilike je bila
16 reč o operaciji zaplene. Prostorije nisu pretresane, po vašem
17 mišljenju da ste vi pisali sada neki izveštaj o toj operaciji
18 ocenjivali je odn. da ste pregledali pre nego što je operacija
19 sprovedena šta sve treba obaviti, zar ne biste naložili da se
20 sprovede i pretres.

21 O. Pa, zavisi šta se traži. Ako znate tačno šta tražite,
22 onda kada odete tamo, ako vam to daju, onda vi to prosto
23 zaplenite. Ako niste time zadovoljni ili niste sigurni da ste
24 dobili sve materijale koje ste tražili, da, onda bih sproveo
25 [sic] naložio da se sprovede i pretres. Nisam siguran koja je

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 35

1 veličina tih prostorijskih niti znam koliko je ljudi bilo
2 uključeno pošto tom delu materijala nisam imao pristupa.

3 Ako niste zadovoljni onime što ste dobili, niste ubeđeni
4 da ste dobili sav materijal, onda bih svakako sproveo i
5 pretres.

6 P. S obzirom na okolnosti pod kojima su dokumenti zaplenjeni
7 i na formulare o primopredaji koje ste videli, nije napravljen
8 nikakav inventar dokaza da su postojale zapečaćene kese za
9 dokazni materijal. Po vašem stručnom mišljenju, da li bi to
10 bilo u skladu sa standardima operativnim postupkom

11 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, imamo prigovor.

12 Branilac kao da svedoči, tako su formulisana njegova pitanja
13 za svedoka. Tražila bih da se ova linija ispitivanja ako će se
14 nastaviti, modifikuje tako što će branilac pitati svedoka šta
15 je osnov za njegovo znanje o tome.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Smatrate li to
17 sugestivnim pitanjem?

18 GĐA. BOLICI: [Prevod] To je sugestivno pitanje, ali
19 takođe se pretpostavljaju odn. podrezumevaju neke informacije
20 za koje svedok nije potvrdio da su mu poznate.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pa, sada ćemo to
22 morati da utvrdimo.

23 Ali, molim nemojte ništa sugerisati svedoku. Postavite
24 pitanja na koja svedok može da odgovori, a da ne morate vi da
25 mu sugerišete.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 36

1 G. CADMAN: [Prevod]

2 P. S obzirom na ono što ste pročitali, kada je reč o
3 transkriptima i deklaracijama, već ste rekli da se iz toga
4 vidi da nije napravljen inventar.

5 O. Da.

6 P. Da li ste videli dokaze o tome da su postojale zapečaćene
7 kese sa dokazima ili lanac nadzora koji je primenjen u ovom
8 slučaju?

9 O. Ne. S obzirom na ono što sam pročitao i što sam video od
10 materijala, ne vidim da je tako nešto primenjeno.

11 P. Šta bi bile posledice takve prakse?

12 O. Onda ostavljate sebe otvorenim za kritike, što je još
13 važnije kada jednom dođete na sud, a to je ceo razlog zašto
14 ste uopšte zaplenili dokumenta, jeste da integritet te zbirke
15 dokumenata može da bude dovede u pitanje. Ako se pridržavate
16 smernica i uputstava o lancu nadzora, onda još uvek neko može
17 da vas ispituje o tome, ali možete da dokažete integritet
18 zbirke.

19 P. Kako vi razumete te procedure koje su primenjene u ovom
20 predmetu. Kako bi se moglo utvrditi s obzirom da se ne zna
21 kakav je bio lanac nadzora, da su ti dokumenti na koje se sada
22 poziva zaista isti oni dokumenti koji su zaplenjeni.

23 O. Pa, morate da se oslonite na nekog istražitelja koji ih
24 je zaplenio, i na integritet istražitelja, tako što će te reći
25 -- koji će reći "Da, to su isti ti dokumenti koje sam i

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 37

1 zaplenio ili zaplenila.”

2 P. Sada ću se usmeriti na, što ste rekli u 17., a zatim 18.

3 Pasusu izveštaja.

4 G. CADMAN: [Prevod] Možemo da prikažemo pasus 18.

5 P. Tu pominjete jedan priručnik koji je objavljen 2009.

6 godine. Možete li nam objasniti šta je to i samo da kažemo za

7 sud da je to dokument DNH1023.

8 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Pa to
9 je priručnik koji je zajednički napor UNICRI-ja i MKSJ-a da se
10 najbolja praksa sa MKSJ-a formuliše odn. bolje da kažem
11 lekcije naučene u radu pred MKSJ-om kao rezultat onoga što smo
12 radili tokom 15 godina sastavljen je ovaj priručnik da bi se
13 pomoglo međunarodnoj zajednici. Ne samo drugim sudovima, već i
14 nacionalnim pravosudnim sistemima itd.

15 G. CADMAN: [Prevod]

16 P. Po vašem najboljem saznanju, ko je doprineo stvaranju tog
17 priručnika?

18 O. Pa, znamo da smo mi u kancelariji glavnog Tužioca radili
19 na vrlo visokom nivou na to, ali svi smo na neki način
20 doprineli, jer svako ko ima nekih stručnih saznanja iz oblasni
21 istraga, doprineo je, naročito kada je reč o standardima,
22 operativnim postupcima itd. Osim toga, preneli smo saznanje i
23 radnoj grupi koja je radila na tome i moglo se videti da su to
24 u stvari smernice i postupci koji su sprovedeni u MKSJ-u od
25 strane tamošnjeg tužilaštva.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 38

1 P. Dobro, a što se tiče, to je što se tiče sadržaja, da li
2 su zaposleni u kancelariji Tužilaštva u velikom broju dobili
3 taj priručnik.

4 O. Pa, ne mogu sada da se setim, ali mislim da smo dobili
5 primerke, ali ne sećam se. Znam samo da smo imali veliki broj
6 primeraka u kancelariji.

7 P. Da li smatrate da ono što je tamo navedeno odražava u
8 principu prihvaćena načela, koja su primenljivana u
9 kancelarijama Tužilaštva MKSJ-a u to vreme u pogledu
10 standardnih operativnih procedura i smernica.

11 O. Da.

12 P. Ako pogledamo 19. paragraf vašeg izveštaja, tu konkretno
13 pominjete deo iz -- na strani 28 -- strani izveštaja, što se
14 odnosi na lanac nadzora. Ono što je tamo pomenuto, predstavlja
15 praksu kancelarije Tužilaštva i prihvaćeno je kao standardno,
16 zar ne?

17 O. Tako je.

18 P. Da li biste rekli da je to standard koga se treba
19 pridržavati?

20 O. Da, kad god je moguće. Uvek ga se treba pridržavati. Hoću
21 da kažem, kad prikupljate dokaze da biste ih na kraju
22 prikazali na sudu, onda treba da budete sigurni da je svaka
23 sitnica obavljena kako treba. Ako usvojite najbolju prethodnu
24 praksu, time ćete obezbediti da je integritet zbirke
25 dokumenata odn. dokaza nešto što se ne može dovesti u pitanje

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 39

1 ili gotovo da ne može.

2 P. Još jednom na osnovu onoga što ste mogli da vidite u ovom
3 predmetu, da li biste rekli da je praksa koja je primenjena u
4 skladu sa načellima iznetim u tom priručniku?

5 O. Pa, na osnovu onog što sam pročitao i video, nije bilo
6 tako, ali mnogo šta nisam imao prilike da vidim, tako da
7 znate, ali izgleda kao da se nisu pridržavali lanca nadzora.
8 Čak i proces dokumentovanja koji je naveden u nekim od
9 materijala, je takav, da me dovodi u sumnju. Čak i paketi
10 dokumenata nisu obrađeni hronološkim redom. Što se tiče trećeg
11 Paketa, ne znam kada je on obrađen, jer je to potpuno drugi
12 niz ERN brojeva, ali kada pogledate ove druge ERN brojeve,
13 vidi se da je četvrti Paket obrađen pre prvog Paketa. I čak
14 sam nešto zabeležeo. Mogu li da konsultujem svoje beleške?

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite samo,
16 podsetite se.

17 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Hvala,
18 Časni Sude.

19 Hronološki redosled trebalo bi da izgleda tako da su
20 obrađeni prvo paket 1, pa 4, 2 i 3, jer su oni tim redom
21 zaplenjeni. Međutim, obrađivanje je išlo redom, Paket 4, Paket
22 2, pa onda Paket 1, a po mom mišljenju to nema smisla. Možda
23 paketi 4 i 2 odn. 4 i 1, to se može razumeti da su tu nešto
24 pobrkali, ali onaj drugi je zaplenjen 9 dana kasnije, a što se
25 tiče 3. Paketa, ne znam kada je on obrađen, jer on ima potpuno

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 40

1 drugi niz ERN brojeva, tako da, ne znam da li je to bilo
2 zajedno sa drugim paketima ili ne.

3 G. CADMAN: [Prevod]

4 P. Kako napredujemo u analizi materijala? Želim da se vratim
5 na sistem ZyLAB koji smo pomenuli na samom početku. U
6 paragrafu 20 vašeg izveštaja počinjete da govorite o tome, ali
7 sam hteo da vas pitam kako se neko pridržava praksi i
8 procedura koje se odnose na utvrđivanje autentičnosti
9 materijala i utvrđivanja da li je reč o nečemu što je
10 poverljivo ili nije.

11 O. To je vrlo teško pitanje i to je jedan od glavnih razloga
12 zašto smo uveli formular sa *meta* podacima, jer tako biste brzo
13 mogli kada tražite dokumente na osnovu toga da vidite da li je
14 dokument poverljiv, da li mu je pristup ograničen i kakav je
15 bio lanac nadzora ili barem jedno od ta tri. I to biste odmah
16 mogli da vidite samo time što biste pogledali formular sa *meta*
17 podacima. Zato smo to i uveli, da bi to moglo odmah da se
18 vidi.

19 Druga stvar koju biste mogli da vidite, jeste da u nekim
20 slučajevima u ZyLAB-u, pravljeni su indeksi, npr. postojao je
21 indeks po Pravilu 70, što je bilo potpuno drugačije od svega
22 drugog. To su bile informacije koje su dobijale od drugih
23 država i to smo odlučili da unesemo u poseban indeks, kako
24 slučajno neki dokumenti ne bi bili obelodanjeni bez
25 saglasnosti države ili pojedinca od kojih smo dobili te

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 41

1 informacije.

2 Ponekad bi se desilo da nam nešto promakne, kao što to
3 uvek biva, ali mi smo sve ove stvari uveli kao sistem, jer smo
4 želeli da se potrudimo da izbegnemo takve propuste.

5 P. Bavljenje materijalima, kao što su oni po Pravilu 70, i
6 drugim formama ograničenih informacija, da li bi ZyLAB mogao
7 da ograniči nečiji pristup u zavisnosti od --

8 O. Da, da. Svako je imao određeni pristup. Npr. tim 2 ima
9 pristup svim dokumentima koji su u vezi sa timom 2, ali drugi
10 dokumenti koji su povedeni [sic] sa timom 9 ili timom 7, nisu
11 nešto čemu su oni obavezno morali da imaju pristup. Nisu svi
12 imali ni pristup dokumentima po pravilu 70, jer ste morali
13 imati odobrenja raznih vlada, stranih država da biste mogli da
14 imate pristup tim dokumentima.

15 P. I još jednom Pravilu 70 odnosi se na informacije koje su
16 dobijene od neke druge države?

17 O. Tako je. I to je moglo da se koristi samo radi
18 ispitivanja odn. radi praćenja određenih tragova, a da pri
19 tome ne mora da se traži odobrenje te države ili drugog
20 davaoca materijala.

21 P. Dakle, pristup tome bio je ograničen samo na određene
22 korisnike?

23 O. Da.

24 P. Koliko je vama poznato, da li je ZyLAB nudio tehničke
25 mogućnosti da se neki dokumenti pregledaju?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 42

1 O. Da. Uvek je mogao da se odobri pristup ili da se ne
2 odobri. Ako bi neko imao određeni konkretni posao, moglo bi se
3 reći odeljenju za dokaze da "tom i tom licu treba da pregleda
4 to i to" i zatim bi mu bio obezbeđen pristup. To je prosto bio
5 pretraživač za nas.

6 To nije bio dokument za klasifikovanje dokumenata, tako
7 da se pristup mogao odobravati i neodobravati. Za neki
8 konkretni posao, mogli ste nekome pojedincu da date kakav god
9 hoćete pristup, a posle da mu ga ukinete.

10 P. Kao neko ko je bio na visokom položaju rukovodioca
11 istražnih timova, vi biste mogli da vidite ko je imao pristup
12 nekom konkretnom dokumentu.

13 O. Da. Preko odeljenja za dokaze i dokaznog materijala, bih.
14 Ja sam redovno pregledao i odobravao ta prava pristupa, imali
15 smo puno zaposlenih i onih koji su odlazili, tako da sam ja
16 svakih 6 do 9 meseci morao da pregledam, pa bih rekao "tu i tu
17 osobu možete da skinete sa spiska", ili "ta osoba više ne radi
18 za Tužilaštvo, već sada radi u Odeljenju za podršku sudskim
19 većima, tako da se može skinuti sa spiska" i slično tome.

20 P. Da li biste mogli da identifikujete da li određena, da li
21 je neko pristupio određenim dokumentima, da li ih je možda
22 'download-ovao', da li su neki korisnici tako nešto radili.

23 O. Pa, ne mogu toga da se setim, ali prilično sam siguran da
24 je ta mogućnost postojala, zato što mora da je postojao neki
25 sistem, ali zaista nisam više 100% siguran, izvinjavam se.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 43

1 P. Pre nego što bi dokumenti bili uneti u taj ZyLAB sistem,
2 a sistem nadzora zabeležen u odeljenju za dokazne materijale,
3 koja bi se procedura primenila npr. dokumenti su zaplenjeni,
4 onda su preneti u Hag i učitani u ZyLAB. Koja bi procedura
5 bila primenjena pre nego što su oni učitani u sistem. Pa, *meta*
6 podaci bi trebalo da budu prosleđeni Odeljenju za dokazne
7 materijale. To je jedan formular, koji je tip dokumenta, opis
8 dokumenta, ko je autor, zatim da li postoji lanac nadzora,
9 zatim da li je pristup ograničen, zatim da li je dokument
10 poverljiv, trebalo bi da se štiklira, da li je reč o izjavi
11 svedoka, da li je to neka pojedinačna istraga ili deo neke
12 šire istrage. Dakle, trebalo je odgovoriti na ta pitanja i tu
13 je bilo puno informacija koje je trebalo popuniti pre nego što
14 biste počeli ceo proces. Ali kod mnogih od tih -- za mnoga
15 kućišta, bilo je obavezno da se štiklira, pa ako ne biste
16 štiklirali, onda informacija o *meta* podacima nisu smatrane
17 kompletnim i ne bi moglo da se zaključi. Što se tiče
18 proveravanja dokumenata, možete li da govorite sada o
19 paragrafu 22 vašeg izveštaja?

20 O. Da.

21 P. Recite nam kako se proverava autentičnost dokumenata u
22 takvim okolnostima?

23 O. Pa, proveru autentičnosti, da li je to dokument iz našeg
24 Tužilaštva iz naše kancelarije, na to mislite?

25 P. Da.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 44

1 O. Pa, ne znam odgovor na to i zato sam ja tu naveo dva
2 scenarija. Ako ste zaplenili dokumentaciju sa ERN brojem, onda
3 je vrlo jednostavno potvrditi verodostojnost dokumenta i
4 proveriti da se radi o jednom od vaših sopstvenih dokumenata.
5 Odete u ZyLAB, pretražite te ERN brojeve, i oni će se odmah
6 pojaviti.

7 Ako dokumenti nemaju ERN brojeve, onda postoje konkretne
8 pretrage, koji se mogu uraditi u ZyLAB-u i onda možemo da
9 vidimo da li je to dokument koji mi imamo u svojoj zbirci.
10 Radi se pretraga po ključnoj reči i mi smo imali službenika u
11 jedinici za dokazni materijal, koji je mogao da vrši sve te
12 pretrage. Oni su radili sve te pretrage u svrhe
13 obelodanjivanja. Dakle advokati bi im dali parametre, a onda
14 bi oni pretraživali recimo oslobađajuće dokaze ili druge vrste
15 pretraga.

16 P. Još uvek smo na paragrafu 22, da li je po vašem mišljenju
17 potrebno proveriti svaku pojedinačnu stranicu?

18 O. Pa, ako se tvrdi da su dokumenti došli iz Tužilaštva,
19 onda se definitivni odgovor može dobiti samo ako se proveri
20 svaka pojedinačna stranica. Naravno za to je potrebno jako
21 puno vremena. Ja sam danas popodne to nekako sabrao u glavi.
22 Ima tu 3000 stranica, znači, nije to zbirka dokumenata od
23 100.000 stranica, kao što je bio slučaj sa Prvim Krajiškim
24 korpusom u Bosni. Radi se o 3.000 stranica, dakle, ako se za
25 to angažuje tim, to je nešto što može vrlo brzo da se uradi,

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 45

1 bar se meni tako čini.

2 P. Vi ste govorili ranije o paketu 4 i paketu 1. Dakle, još
3 uvek smo na paragrafu 22 vaše izjave i možda ćete reći isto
4 što ste i malo pre rekli, ali zašto treba proveriti svaku
5 pojedinačnu stranicu Paketa 4 i Paketa 1 i uporediti ih?

6 O. Pa, koliko sam ja shvatio, paket 4 je uzet od medija i
7 formirao je osnov za dokumentaciju iz Paketa 1, dakle, onda
8 bih hteo da znam da li je svaki pojedinačni dokument iz Paketa
9 1 otišao u tu medijsku kuću, a koji nije.

10 P. Nakon što ste pročitali ono što je gđa. Pumper rekla u
11 svom iskazu, a na to se pozivate u paragrafu 23 vašeg
12 izveštaja da je analiza urađena na osnovu uzoraka. Jednostavno
13 gledajući spisak svedoka. Da li -- šta vi mislite o takvom
14 pristupu?

15 O. Ja se ne slažem sa pristupom pomoću uzoraka. Mislim da
16 ako treba uraditi određeni zadatak, gde ljudi neće imati
17 priliku da dobiju dokumente da bi uradili nezavisnu procenu,
18 onda se mora proveriti svako pojedinačno ime, svaki
19 pojedinačni dokument, svaka stranica dokumenta i onda na
20 osnovu toga doneti ocenu.

21 Na primer, ako je kod nekog svedoka neko napisao pismo i
22 tu se nalazi prilog sa stotinu imena, ja bih onda se uverio da
23 je svako od tih pojedinačnih imena, provučen kroz bazu
24 podataka, da li ZyLAB, da li bazu podataka svedoka, tako da,
25 bude sve jasno u vezi tog svedoka, ako je svedok preminuo, ako

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 46

1 je odbio da sarađuje, ako nisu mogli da ga pronađu, ako ima
2 zaštitne mere MKSJ-a itd. Dakle, treba znati šta se dešava sa
3 svakom pojedinačnom osobom.

4 Dakle, koliko sam ja video, to nije urađeno, a mislim da
5 kao istražitelj, to treba uraditi na taj način. I kao što sam
6 rekao, možda se radi o nesporazumu, ali jednostavno, zato što
7 drugi ljudi ne mogu videti dokumentaciju, nije moguće uraditi
8 drugu nezavisnu ocenu.

9 P. Mislim da ste rekli da je poteškoća u tome što Odbrana
10 nema te informacije. U stvari, ni Panel sudski nije mogao da
11 vidi te dokumente. Dakle, zbog toga je jedna kompletna
12 nezavisna istaga toliko potrebna, to hoćete da kažete?

13 O. Pa, da. Da biste bili 100% uvereni da ono što govorite je
14 tačno, a to -- i da neko ko neće imati priliku da vidi
15 dokument, ima puno poverenje u ono što ste vi u vezi toga
16 napisali.

17 P. Što se tiče dokaza, videli smo iz transkripta svedočenja
18 gđe. Pumper, da je ona rekla da proces verifikacije nije bio
19 završen. Da li vam pada na pamet bilo koji razlog zašto je on
20 obustavljen?

21 O. Pa, ne. nemam razloga za tako nešto. Jedino ona može da
22 navede razlog. Ako se radi o, recimo 3000, 3100 stranica, to
23 nije neki veliki posao. Da, treba vremena i malo je onako
24 monoton posao, ali mislim da ga ipak treba uraditi.

25 P. Ako sad pređemo na paragraf 24, vi ste pogledali analize,

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 47

1 tri operacije 8., 17. i 22-gog. Dakle, što se tiče potvrda o
2 dostavi, koje prve se dve tako nazivaju. Dakle, da li je to
3 dovoljno po vašem mišljenju kao osnova za zaplenu materijala
4 ove prirode?

5 O. Pa, po mom mišljenju nije bez inventara, kompletnog
6 popisa, vi ste uzeli neke dokumente od nekoga uz potpis, dakle
7 ne znate koji su dokumenti uzeti, ne znate ni koliko je
8 stranica uzeto, ne znate ni šta se s njima desilo, gde su
9 otišli, bilo šta. Meni to izgleda samo kao potvrda.

10 P. Da i jasno mi je da ste rekli da niste videli sve, ali mi
11 imamo te beleške o primopredaji i radi se o lancu nadzora,
12 dakle kako biste to utvrdili?

13 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, imamo prigovor jer se
14 ovde radi o nagađanju.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Ne prihvata se.
16 Izvolite odgovorite.

17 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Pa, ne
18 može se na ovaj način utvrditi lanac nadzora. Ne radi se o
19 postupku koji je po propisu kada je u pitanju lanac nadzora.

20 G. CADMAN: [Prevod]

21 P. Pogledaćemo sada paragraf 26. Želim samo da proverim da
22 to nije jedan od onih koje treba preskočiti.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Tačno. Taj pasus ne
24 treba spominjati.

25 G. CADMAN: [Prevod] U redu. Znači 26 - 28 treba

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 48

1 preskočiti.

2 [Konsultacije Odbrane]

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Možete koristiti i
4 pasus 27, osim poslednje rečenice iz pasusa.

5 G. CADMAN: [Prevod]

6 P. Molim da pogledate onda pasus 27, samo trenutak da ga ja
7 pokažem. Naravno, zanemarićemo poslednju rečenicu pasusa 27.

8 O. U redu.

9 P. Dakle, izvlačite zaključak da nije urađen detaljan popis.
10 Ako se vratimo na ono što ste ranije rekli, kada ste govorili
11 o primeru iz Prijedora, da u tom trenutku nije bio urađen
12 popis svih dokumenata. Da li je mogao biti urađen u kasnijoj
13 fazi, a onda ponovo predložen Udruženju veterana.

14 O. Naravno, ne vidim bilo koji razlog zašto se to nije moglo
15 tako uraditi.

16 P. A, po vašem mišljenju, da li bi onda to bila dovoljna
17 osnova da se utvrdi lanac nadzora?

18 O. Ne da se utvrdi lanac nadzora, ali bi bilo dovoljno da se
19 utvrdi konstatuje da je inventar tj. popis materijala
20 dostavljen, a za lanac nadzora treba još elemenata, ako mogu
21 to tako da kažem. Lanac nadzora ne čini samo dostavljanje
22 popisa.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Cadman, ne želim
24 da vas prekidam, ali sada je 9:30h. Možete li nam reći koliko
25 vam vremena još treba?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 49

1 G. CADMAN: [Prevod] Pa, ja mislim da ću završiti do 10h,
2 s obzirom da neke delove izjave ne mogu da koristim.

3 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu, izvolite.

4 G. CADMAN: [Prevod]

5 P. Želim sada da pređem na samo curenje dokumenata, tj.
6 kršenje obezbeđenja, kao što je rečeno.

7 O. Da.

8 P. Za vaših 25 godina iskustva na Tribunalu za bivšu
9 Jugoslaviju, da li je ikada došlo do takvog kršenja
10 bezbednosnih mera, tolikog obima?

11 GĐA. BOLICI: [Prevod] Prigovor. Časni Sude, želim samo da
12 nam se kaže na koji se pasus izveštaja poziva Odbrana.

13 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, kažite, g.
14 Cadman.

15 G. CADMAN: [Prevod] Pa, ja govorim o tome na osnovu toga
16 što je veštak dobio transkript svedočenja gđe. Pumper. Dakle,
17 ona je o tome govorila.

18 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, ali zašto, mi
19 se samo bavimo onim delovima izveštaja koji su dopušteni,
20 dakle, o kom se paragrafu radi?

21 G. CADMAN: [Prevod] Pa, to se ne navodi u njegovom
22 izveštaju, dobio je traskripte, te ima pravu na osnovu presude
23 Apelacionog suda, da da svoje komentare o dokazima gđe. Pumper
24 u smislu istrage. Dakle, to nije u izveštaju, ali potpada pod
25 ono, na osnovu čega možemo da postavljamo pitanja, na osnovu

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 50

1 odluke Apelacionog suda.

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] --

3 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, prigovor je u vezi
4 činjenice, da je ovaj svedok, da mu je dozvoljeno da svedoči u
5 vezi konkretnih stavova iz izveštaja i razjašnjenja tih i
6 objašnjenja tih paragrafa.

7 U svakom slučaju, ne spominje se konkretan deo iskaza
8 gđe. Pumper na koji se poziva g. Cadman. Ja mislim da čak ne
9 može Odbrana ni da da referencu za to.

10 [Konsultacije Sudskog panela]

11 G. CADMAN: [Prevod] Pa, možemo da se pozovemo na
12 deklaraciju od 9. februara, paragraf 7 i 11.

13 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Cadman, mi smo
14 se konsultovali.

15 G. CADMAN: [Prevod] Izvinjavam se.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Prvo, na
17 koji deo transkripta mislite?

18 G. CADMAN: [Prevod] Pa, mogu da dam referencu, ali se o
19 tome govori u deklaraciji od 9. februara, zatim 7. i 11.
20 Takođe je to nešto o čemu su postavljena pitanja gđi. Pumper i
21 ja ću vam dati referencu za to. Kada su joj postavljali
22 pitanja o tome, koji su koraci preduzeti u Tužilaštvu nakon
23 što je obelodanjeno da je došlo do kršenja bezbednosnih mera,
24 do curenja dokumenata.

25 To su konkretne stvari o kojima želim da ispitujem ovog

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 51

1 svedoka, ali ću vam naći reference iz transkripta za to.

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dakle, vi hoćete da
3 postavljate pitanja o onome šta se desilo u okviru internih
4 radnji Tužilaštva?

5 G. CADMAN: [Prevod] Da, Predsedavajući Sudija, za vreme
6 istrage curenja dokumenata.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu. I to je
8 sve? U redu.

9 [Konsultacije Sudskog panela]

10 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] prigovor se
11 prihvata. Dakle, to je očigledno izvan obima izveštaja i
12 odluke Žalbenog suda i odluka koju smo mi doneli, dakle zbog
13 toga nije pozvan ovaj svedok, a u njegovom izveštaju se o tome
14 uopšte ne pominje, tako da se prigovor prihvata.

15 G. CADMAN: [Prevod] Časni Sude, dakle odluka je da ne
16 mogu g. Reida da pitam bilo šta o samom curenju dokumenata i o
17 stvarima o kojima je govorila gđa. Pumper u vezi koji su
18 koraci u tom smislu preduzeti, u smislu obaveštavanja
19 službenika i bezbednosnih mera koje su preuzete zbog curenja
20 podataka.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, zato što je to
22 očigledno izvan obaveštenja koje je dato Tužilaštvu. Nije fer
23 prema njima, nisu imali priliku da se pripreme za to, a u
24 izveštaju veštaka se ne spominje to, niti se to spominje u
25 vašim uputstvima.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 52

1 G. CADMAN: [Prevod]

2 P. G. Reid, mi smo malopre govorili o planiranju za
3 operaciju pretresa i zaplene i znam da je teško dati
4 hipotetičko mišljenje o obimu planiranja koji bi u tom slučaju
5 bio potreban.

6 Da vas pitam ovo: Da li bi bilo prikladno da se
7 planiranje za ovakvu misiju, ili za operaciju pretresa i
8 zaplene 25. Septembra, obavi na sam dan ili dan pre izvođenja
9 same operacije, da li bi to bilo dovoljno?

10 O. Pa, možda bi i bilo na osnovu onoga što sam video, ne
11 znam koji su navodi o načinu na koji su dokumenti došli do
12 Udruženja veterana, kako je došlo do toga, ne znam koliko je
13 vremena Tužilaštvo već za to znalo, dakle o tome nemam nikakvu
14 predstavu, ali ako ste to dobili, saznali jedan dan, onda bih
15 očekivao da ste tamo već narednog dana, da ponovo uzmete svoje
16 dokumente, ali ako postoje ujednačeni standarni operativni
17 postupci i smernice, to nije toliko teško.

18 U stvari, ispuni se formular i krene se. Ne bih imao
19 problem u brzini. Dakle, ja u stvari bih uputio i kritike, ako
20 nisu tamo otišli što je brže bilo moguće, nakon što su saznali
21 da su tamo dokumenti.

22 P. Dakle, ali biste možda se upitali o tome?

23 O. Da, pa zato oni i postoje, da postoje ujednačeni načini
24 njihove primene. Dakle, o načinu kako se vrši pretres,
25 zaplena, to se uradi na potpuno isti način 8. I 9. I 17-tog.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 53

1 Dakle, mora se postupati na potpuno isti način kada je to u
2 pitanju.

3 P. Takođe ste ranije rekli da ste vi učestvovali u nekim
4 operacijama u Prijedoru ili Banjaluci. Ne želim da vam sad
5 stavljam reči u usta, ali da li bi bilo dobro da se takva
6 operacija fotografiše i snimi?

7 O. Naravno. to je uvek poželjno, mislim slika vredi 1000
8 reči. Ako imate video snimak na kome se vidi procedura
9 pretresa i zaplene, onda pustite video i onda to potkrpepljuje
10 sve što kažete kada ste svedok.

11 P. Kada je reč o dokumentima koji su zaplenjeni i kada
12 gledamo konkretne činjenice ovog predmeta i svega što se
13 desilo, što je dovelo do te zaplene, koja bi bila standardna
14 praksa rada za osobe koje su bile prisutne i da li bi
15 službenici trebalo da ih ispitaju. Ja bih želeo da dobijem
16 izjavu od ljudi koji su u Udruženju ratnih veterana i da
17 saznam kako su oni došli do tih dokumenata, jer oni su
18 potencijalni osumnjičeni i ja bih želeo svakako da obavim
19 razgovor sa njima, kako bih saznao kako su dobili dokumente
20 itd. i da dobijem dakle detaljnu izjavu od njih.

21 P. Da li biste takođe i pogledali okom ceo taj kraj gde
22 vidite da li je bio neki sistem kamera nadzora -- nazdornih
23 kamera.

24 GDA. BOLICI: [Prevod] Prigovor. Ovo prevazilazi okvir
25 izveštaja ovog veštaka.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 54

1   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Usvaja se.

2   G. CADMAN: [Prevod]

3 P.   Na osnovu informacija koje ste dobili i transkripta i
4 izjave svedoka, da li smatrate da je Tužilaštvo preduzelo sve
5 razumne mere, kako bi utvrdilo ko je dostavio taj materijal?

6   GĐA. BOLICI: [Prevod] Ovo odgovara prethodnom pitanju i
7 dalje imamo isti prigovor.

8   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Prigovor se usvaja.

9   G. CADMAN: [Prevod] Samo trenutak, Časni Sude.

10   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite.

11   [Konsultacije Odbrane]

12   G. CADMAN: [Prevod]

13 P.   G. Reid, na osnovu onoga što ste pregledali,
14 transkripata, izjava, jasno mi je da niste sve videli. Pitaću
15 vas sledeće: kada je reč o onome što niste videli, kada je reč
16 o dokumentima na koje ste se pozivali, da li biste očekivali
17 da vam je to predočeno u predmetu kao što je ovaj?

18 O.   Ima dokumenata koje bih očekivao da vidim u ovakvom
19 predmetu, da.

20 P.   Da li biste očekivali da istražitelj koji vrši zaplenu,
21 da svedoči u postupku poput ovoga?

22   GĐA. BOLICI: [Prevod] Prigovor. Mišljenje veštaka je
23 nerelevantno u vezi sa ovim pitanjem.

24   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Usvaja se. Nije
25 relevantno.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Ispituje g. Cadman

Strana 55

1 G. CADMAN: [Prevod]

2 P. Na osnovu svega što ste videli, vaše ocene i vašeg
3 iskustva od 25 godina, da li je po vašem mišljenju, ova
4 operacija sprovedena shodno standardima koje ste vi usvojili u
5 standardnim operativnim procedurama i smernicama.

6 GĐA. BOLICI: [Prevod] Prigovor. Nije jasno o kojoj
7 operaciji branilac govori i pod 2, ovo je nastavak prethodnog
8 pitanja i izlazi iz okvira izveštaja veštaka.

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] To nije izvan
10 opsega izveštaja veštaka, ali morate biti konkretni g. Cadman,
11 o čemu govorite konkretno.

12 G. CADMAN: [Prevod]

13 P. Pa, najpre ću govoriti o operacijama od 8., 17. I 22.
14 Septembra.

15 O. Mislim da se nisu pridržavali najboljih primera prakse --
16 najboljih primera najbolje prakse, mislim da se nisu
17 pridržavali onoga što smo mi imali na MKSJ-u.

18 P. Onda ću postaviti jedno opšte pitanje. Po vašem
19 mišljenju, da li mislite da je ovo sprovedeno shodno
20 primerenim delotvornim standardima?

21 GĐA. BOLICI: [Prevod] Već smo dobili odgovor na ovo
22 pitanje.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Odbija se.
24 Odgovorite.

25 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Ne.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 56

1 Mislim da ovo nije bilo sprovedeno shodno tim standardima.

2 G. CADMAN: [Prevod]

3 P. Hvala, g. Reid, nemam više pitanja.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da li Odbrana
5 Gucati ima pitanja.

6 G. BOWDEN: [Prevod] Ne, hvala.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Sada ćemo imati
8 pauzu i imaćete mogućnost da downloadujete sve što je
9 potrebno. Da li vam je pola sata dovoljno?

10 GĐA. BOLICI: [Prevod] Da, jeste.

11 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Nastavićemo sa
12 radom u 10:15h.

13 --- Pauza u 9:45h

14 --- Nastavak sa radom u 10:15h

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Gđo. Bolici, imate
16 reč.

17 GĐA. BOLICI: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

18 Unakrsno ispituje gđa. Bolici:

19 P. Dobro jutro, g. Reid. Počeću sa tvrdnjom koju ste izneli
20 u drugom delu 22. Pasusa izveštaja.

21 GĐA. BOLICI: [Prevod] To je na stranicama DNH0864 do
22 DNH0865.

23 P. Tu kažete:

24 "Kada je reč o 4. Paketu dokumenata, po mom mišljenju,
25 istražitelj je trebao da pogleda svaku stranicu tog Paketa i

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 57

1 uporedi ih sa stranicama iz prvog Paketa i da navede koji su
2 dokumenti u oba Paketa, a koji se ne nalaze u prvom paketu,
3 ako ih ima takvih."

4 G. Reid, kada ste podneli izveštaj, da li ste znali da li
5 je takvo poređenje Specijalizovano Tužilaštvo izvršilo odn.
6 istražitelj ovog Tužilaštva?

7 O. Ne. kada je reč o istražitelju Specijalizovanog
8 Tužilaštva. Kada sam pisao izveštaj, pročitao sam samo
9 transkripte, nisam imao izjave odn. redigovane izjave gđe.
10 Pumper.

11 P. Da li ste pročitali transkript svedočenja gđe. Pumper i
12 to pažljivo kada ste pisali izveštaj?

13 O. Da, jesam.

14 P. Da li ste potražili informaciju o tome, da li je izvršeno
15 poređenje između Paketa 1 i Paketa 4 i da li je to poređenje
16 izvršio istražitelj Tužilaštva?

17 O. Na osnovu transkripta nije mi bilo jasno da li je
18 izvršena takva analiza.

19 P. U redu. G. Reid, sada bih vas uputila na transkript od
20 18. oktobra prošle godine u ovom predmetu. Konkretno, stranica
21 -- 893. stranica me interesuje, ako je imate -- to pred sobom.

22 O. Nemam odštampani transkript.

23 GĐA. BOLICI: [Prevod] Zamoliću Sudskog službenika da tu
24 stranicu stavi na ekran.

25 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Da,

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 58

1 hvala.

2 GĐA. BOLICI: [Prevod]

3 P. Pogledajte šta stoji u redovima od 10 do 15. Od
4 istražitelja -- istražitelju je postavljeno sledeće pitanje:

5 "Možete li nam reći kakve dokumente i kakve informacije
6 ste zaveli u toj tabeli?"

7 Odgovor:

8 "Ja sam zavela iste informacije kao i kada je reč o
9 Paketu 1, samo što ovde imamo još dve dodatne kolone. Jedna
10 odgovara stranicama iz prvog Paketa i razlikama između prvog i
11 četvrtog Paketa."

12 Nešto kasnije, od nje se traži da objasni kakve
13 informacije su navedene u te dve kolone, i ona je rekla:

14 "Kao što se ovde vide ti -- razlikova se redosled
15 stranica između prvog i četvrtog Paketa i to je bio popriličan
16 posao da se izvrši, da se pronađu odgovarajuće stranice, ali
17 ja sam to proverila, i tako je nastala ova kolona."

18 Da li vidite taj transkript, g. Reid?

19 O. Da.

20 P. Hvala. Pogledajte sada sledeću stranicu. To je 894.
21 stranica, redovi 19 - 23.

22 O. Da.

23 P. "Hvala. Da zaključimo. Da li sam dobro razumela da
24 ukoliko se stranica iz četvrtog Paketa nalazi takođe i u prvom
25 paketu u koloni odgovarajuće stranice u paketu 1, vi ste

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 59

1 naveli koja stranica iz prvog Paketa odgovara,"

2 I odgovor na to pitanje je:

3 "Da, to je tačno."

4 O. Da, vidim.

5 P. Ako pogledate dalje, u redovima 17 - 23, videćete da je
6 pitanje koje je postavljeno istražitelju sledeće:

7 "Da li treba da shvatim da ono što stoji u ovoj tabeli,
8 piše: 'Stranica nije uključena', i da ukoliko stranica iz
9 četvrtog Paketa, nije uključena i u prvi paket?"

10 Vi ste napisali: "Stranica nije uključena u koloni
11 odgovarajuće stranice".

12 Odgovor:

13 "Da, to je tačno."

14 I onda je pitanje:

15 "A osim slučajeva kada ste napisali stranica nije
16 uključena, sve stranice iz četvrtog Paketa mogu da se pronađu
17 u prvom paketu."

18 I odgovor je:

19 "Da to je tačno".

20 P. Da li to vidite, g. Reid?

21 O. Da.

22 P. I sada sam pokazala relevantni deo transkripta javnog
23 svedočenja gđe. Pumper. Da li možete da onda kažete da li je
24 zapravo izvršena ta analiza poređenja stranica između prvog i
25 četvrtog Paketa i to stranica po stranica.

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 60

1 O. Da, ja sam dobio redigovanu verziju gđe. Pumper.

2 Praktično je sve redigovano, evo samo se crni stranica sa
3 izuzetkom prve kolone.

4 P. Na osnovu ovog transkripta koji je javan i koji sam vam
5 upravo pročitala, i vi mi ga možete pročitati red po red, da
6 li možete da zaključite, da je izvršeno poređenje između prvog
7 i četvrtog Paketa i to stranica po stranica?

8 O. To je tačno.

9 P. Vi to možete zaključiti na osnovu transkripta koji smo
10 upravo pročitali, da li je to tačno?

11 O. Da.

12 P. A, u svom izveštaju, vi kažete da je idealni način rada
13 da se izvrši poređenje stranica po stranicu između 1. I 4.
14 Paketa, zar ne?

15 O. Da.

16 Zajedno sa informacijama koje su dobijene iz tih dokumenata.

17 P. Objasnite nam onda, zašto ste smatrali da je primereno da
18 u svom izveštaju navedete šta je istražitelj Specijalizovanog
19 Tužilaštva trebalo da uradi, a niste naveli da je upravo to
20 istražitelj Specijalizovanog Tužilaštva i učinio.

21 O. Sa vama se sada slažem. Da, u pravu ste.

22 P. Ako se slažete sa mnom, da li to znači, da kada ste prvi
23 put čitali javni transkript koji ste dobili kako biste
24 sačinili izveštaj, vi niste pažljivo zapravo pročitali taj
25 transkript?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 61

1 O. Jesam ga pažljivo pročitao, ali sam očigledno pogrešno
2 razumeo šta je rekla. Ali, sada kada ste mi skrenuli pažnju na
3 to, slažem se sa vama.

4 P. Da li biste onda ispravili poslednji deo pasusa 22 iz
5 vašeg izveštaja i zapravo naveli da nemate nikakav komentar u
6 vezi sa ovim konkretnim zadatkom koji je obavio istražitelj
7 Tužilaštva.

8 O. U 27. pasusu?

9 P. Ne. 22., poslednji deo.

10 O. Da, slažem se sa vama.

11 P. Hvala, g. Reid. Ponovo u 22. Pasusu, vi govorite o
12 načinima na koji se vrši provera autentičnosti dokumenata?

13 O. Da.

14 P. Kažete da postoje brojni načini da se utvrdi autentičnost
15 dokumenata. I tokom glavnog ispitivanja danas, ispravite me
16 ako grešim, vi ste braniocu g. Haradinaja rekli da ste, da
17 smatrate da u ovom slučaju postoje dva načina da se proveriti
18 autentičnost dokumenata. Ukoliko je zaplenjen dokument koji
19 ima ERN broj, onda ERN broj treba da bude proveren u bazi
20 podataka o dokazima, zar ne?

21 O. Da.

22 P. A, ako zaplenjeni dokument nema ERN broj, onda svaka
23 stranica treba da se pogleda i da se izvrši pretraga na osnovu
24 reči ili nekim drugim putem i da se to uporedi sa bazom
25 podataka dokaza suda, je li tako?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 62

1 O. Da.

2 P. Da li vam je poznato, g. Reid, da li su dokumenti koje je
3 Tužilaštvo zaplenilo u Udruženju ratnih veterana imalo ili
4 nije imalo ERN broj pečatiran na njima?

5 O. Ne, ne znam to.

6 P. Da li ste potražili tu informaciju u javnim transkriptima
7 koje ste dobili i za koje ste rekli da ste ih pažljivo
8 pročitali, kako biste napisali izveštaj?

9 O. Da.

10 P. Istakla bih jedan deo transkripta od brojnih drugih koji
11 se time bave.

12 GĐA. BOLICI: [Prevod] Konkretno me interesuje transkript
13 zasedanja od 26. oktobra 2021. To je na stranicama 1476 -
14 1477. Za sudskog službenika da kažem da je to na stranici
15 1477, a odgovori u redovima 6 - 7. Odgovarajući na pitanje
16 jednog od sudija iz Panela u vezi sa time da li su dokumenti
17 koji su zaplenjeni imali pečat sa ERN brojem, istražitelj je u
18 6. Redu rekao:

19 "Kada je reč o dokumentima koje smo zaplenili, na njima
20 nema ERN broja."

21 Da li to vidite?

22 O. Da, vidim.

23 P. Da li ste zanemarili tu informaciju, predvideli
24 informaciju koja se pojavljuje ovde, ali i u drugim delovima
25 javnog transkripta kada ste pisali svoj izveštaj.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 63

1 O. Ne. Ja govorim o četiri Paketa kada sam pisao izveštaj.
2 Ne govorim samo o paketu 1 ili paketu 4, već govorim o svim.
3 Sva četiri.

4 P. Da li znate, da li su četiri Paketa u trenutku kada su
5 zaplenjeni, imali ERN brojeve označene na dokumentima.

6 O. To nisam pronašao.

7 P. To niste pronašli u javnim transkriptima?

8 O. Kada sam čitao te transkripte, ja sam došao do zaključka
9 da treba navesti dve mogućnosti. Jedan je sa ERN brojem drugi
10 je bez ERN brojem, kako bi se utvrdila autentičnost
11 dokumenata.

12 P. Ali, u vreme kada ste pisali izveštaj, vi niste znali,
13 niste bili obavešteni o tome da li je bilo ERN brojeva na
14 zaplenjenim dokumentima?

15 O. Ne. na svim zaplenjenim dokumentima. Mislim da to nisam
16 znao.

17 P. U redu. I vi ste smatrali da je primereno da iznesete
18 svoje stručno mišljenje, iako niste imali informacije o
19 činjenicama ili okolnostima koje ste smatrali relevantnim kako
20 biste utvrdili da li je sleđen odgovarajući način rada?

21 O. Zato sam naveo ta dva scenarija, jer nije bilo jasno da
22 li ima ERN broja ili ne?

23 P. Dobro. Ako bih vam ja sada rekla, s ozbirom na javni
24 transkript koji smo pogledali, nisu se nalazili na zaplenjenim
25 dokumentima, onda bismo odmah mogli da odbacimo jedan od

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 64

1 primera najbolje prakse koji ste sugerisali kao način da se
2 utvrdi autentičnost dokumenata, je li to tačno?

3 O. Da.

4 P. Kada kažete da postoje brojni načini da se utvrdi
5 autentičnost dokumenata, sve se na kraju svodi na poređenje
6 stranica po stranica, sa onim što se nalazi u bazi podataka
7 ZyLAB. To je zaključak koji treba da izvedemo na osnovu 22.
8 Pasusa vašeg izveštaja zajedno sa onim što ste upravo sada
9 rekli, zar ne?

10 O. Da. Stranica po stranicu. Tako bih to radio. Da.

11 P. Sada bih prvo razmotrila pitanje Paketa 3.

12 O. Da.

13 P. Imajući u vidu materijale koje ste pregledali, da li
14 imate neku ideju o tome koja je priroda dokumenata koje
15 nazivamo Paketom 3?

16 O. Izvinjavam se, u kom to smislu?

17 P. Pa, pročitali ste, kao što ste rekli da ste pročitali
18 javni transkript svedočenja gđe. Pumper, da li je to tačno?

19 O. Da.

20 P. Pročitali ste i optužnicu, zar ne?

21 O. Da.

22 P. Pročitali ste i pretpretresni podnesak Tužilaštva, javnu
23 redigovanu verziju, da li je to tačno?

24 O. Da.

25 P. Da li ste pročitali pretpretresni podnesak Odbrane g.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 65

1 Haradinaja?

2 O. Da.

3 P. Jeste li pažljivo pročitali odgovor?

4 O. Da. Naravno da sam pročitao pažljivo, inače ne bih to
5 stavio u izveštaj.

6 P. Koliko ste vremena imali da pripremite ovaj izveštaj, g.
7 Reid?

8 O. Nisam siguran. Postojali su rokovi. Mislim da sam morao
9 da završim do 9. novembra. Čini mi se da je to bio poslednji
10 datum, a to je bio datum kada sam završio poslove i izveštaj
11 ili prethodne večeri, ali nisam imao previše vremena.

12 P. Koliko ste sati proveli u analizi materijala koji su vam
13 obezbeđeni njihovoj oceni i obezbeđivanju svog izveštaja
14 veštaka?

15 O. Ne bih mogao da vam kažem koliko sati, ali proveo sam
16 znatno vreme.

17 P. Da li ste procenili da ste imali dovoljno vremena da
18 razumete o čemu pišete ili koji ste sve materijal dobili?

19 O. Pa, da sam imao malo više vremena, to bi bilo lepo, ali s
20 obzirom na rok, ja sam morao da završim do roka.

21 P. Dakle, sa više, da ste imali više vremena na
22 raspolaganju, onda biste pročitali materijal pažljivije.

23 O. Pa, verovatno bih pročitao transkript 3 ili 4 puta. Ovako
24 nisam imao vremena.

25 P. I pregledali biste detalje onoga što ste pročitali?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 66

1 O. Pogledao sam detalje i ovako.

2 P. Ali ste neke propustili?

3 O. Pa, naravno da sam nešto propustio, da.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Gđa. Bolici. Molim
5 vas da malo usporite i da ponovite.

6 GĐA. BOLICI: [Prevod] Izvinite.

7 P. Ako se vratimo na Paket 3, s obzirom na materijal koji
8 ste pregledali, da li imate ideju koju vrstu dokumenata je
9 sadržao ovaj paket 3.

10 O. Ne sećam se ovako napamet. Mogu da se vratim na to.
11 Mislím da su to neke od redigovanih deklaracija gđe Pumper. To
12 bih mogao da ponovo pogledam da bih znao tačno šta je.

13 P. Ali, na osnovu javnog transkripta, g. Reid, koji kažete
14 da ste pročitali, da li imate ideju šta su sadržali ti
15 dokumenti.

16 O. Pa, ovako napamet sada ne mogu da se setim. Znam da je
17 jedno od Paketa, možda Paket 2, sadržao neke, neka sudska
18 dokumenta iz MKSJ-a, zatim jedan nemački dokument iz KFOR-a,
19 srpski zahtevi, ali ne sećam se sada kom Paketu je šta
20 pripadalo.

21 P. Da pogledamo sada te informacije zajedno, da bismo vam
22 osvežili sećanje u vezi sa tim. Na primer, ako pogledate
23 pretpretresni podnesak Specijalizovanog Tužilaštva, što je
24 F000181RED, paragraf 81, možda to mogu samo da vam pročitam.

25 O. Svakako.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 67

1   GĐA. BOLICI: [Prevod] A, da ne prikazujemo na ekranu,
2 pošto Sudksa službenica sa tim ima malo poteškoća, ali ako
3 nema poteškoća, onda ću sačekati.

4 P.   Paragraf 81 javne redigovane verzije pretpretresnog
5 podneska glasi da se:

6   "Paket 3 sastoji od 2 nepotpuna priperka poverljivog
7 dokumenta Tužilaštva koji se odnosi na istragu Tužilaštva i
8 zvanični postupak. Uključuje analizu određenih raspoloživih
9 dokaza i relevantnih pravnih odredaba."

10   Ostatak je redigovan. Takođe sadrži reference na moguće
11 svedoke.

12 O.   Da. Sada se sećam toga. Sećam se. Sećam se i tog
13 dokumenta.

14 P.   Da li se sećate da je u toku javnog svedočenja
15 istražitelja Specijalizovanog Tužilaštva, utvrđeno da je ovaj
16 dokument interni dokument Tužilaštva?

17 O.   Da. Čini mi se da sam to pročitao.

18 P.   Hvala. Da li se sećate odn. da li se slažete g. Reid, da
19 je radna verzija analize nekih pravnih propisa i dokaza koji
20 se odnose na krivični predmet, jedan interni dokument te
21 prirode, pogotovu ukoliko još nije završen, nije nešto što bi
22 se učitalo i bilo uneto u bazu dokaznih materijala, kakva je
23 ZyLAB, da li se slažete sa tim?

24 O.   Da, ali bi to trebalo da se pronade u vašoj dokumentaciji
25 ukoliko bi se pretraživao sistem rukovođenja svim dokumentima,

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 68

1   onda bi tu mogao da bude pronađen.

2   P.   Da. Ali pre svega da li se slažete kada je reč o Paketu
3   3, ako se pogleda u ZyLAB, da bi se potvrdilo da li je Paket
4   3, dokument Tužilaštva, koji se odnosi na istragu, to u stvari
5   ne bi imalo mnogo svrhe, zar ne?

6   O.   Da, ali, ako bi ste to pogledali kao viši istražitelj,
7   znali biste odmah da je reč o internom dokumentu.

8   P.   Da. Ali ja govorim o praksi koja se predlaže odn.
9   sugeriše u paragrafu 22 vašeg izveštaja. Vi kažete da bi se
10   utvrdila autentičnost svih Paketa uključujući Paket 3, pošto
11   su svi ovde navedeni zajedno, ne povlači se razlika, trebalo
12   bi pogledati u ZyLAB. Da li se sada slažete da, da bi se
13   pregledao ZyLAB radi ovakvog dokumenta koji je činio Paket 3,
14   to ne bi imalo nikakvog smisla.

15   O.   Da, slažem se.

16   P.   Da li biste onda ispravili taj deo svog izveštaja s
17   obzirom na ono o čemu smo upravo govorili ovo o čemu smo
18   upravo govorili.

19   O.   Samo u vezi sa Paketom 3. Za druga 3 Paketa odn druga 2
20   Paketa ne znam, 1 i 2.

21   P.   Ali, za Paket 3, metod koji ste vi predložili, ne bi u
22   stvari mogao da bude primenjen, nije li to tačno?

23   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Samo trenutak.

24   G. Cadman.

25   G. CADMAN: [Prevod] Pa, to nije prigovor, ali ako bi gđa.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 69

1 Bolici bila tako ljubazna da pusti svedoka da dovrši svoj
2 odgovor, a da ga ne prekida. Treba voditi računa o tome da
3 možda postoji i kratka pauza.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, svakako.
5 Dovoljno ste rekli. Molim vas da oboje vodite računa da
6 napravite pauzu pre nego što odgovorite ili postavite sledeće
7 pitanje.

8 GĐA. BOLICI: [Prevod] Vodiću računa o tome, Časni Sude.
9 Hvala.

10 P. Da se vratimo sada na ono što sam vas pitala. U paragrafu
11 22, vi sugerišete da je jedan mogući metod da se utvrdi
12 autentičnost Paketa 3, bio da se on uporedi sa onim što je
13 uneto u sistem ZyLAB. Da li se slažete sada, pošto sam vas
14 podsetila na to, šta je Paket 3 sadržao da metod koji vi
15 sugerišete, ne bi mogao da se primeni u ovom slučaju.

16 O. Da, što se tiče ZyLAB-a, ali postoje brojni drugi načini,
17 kao što kažem da se utvrdi autentičnost dokumenata. Ovo su dva
18 moguća scenarija koja sam dao. Kao što sam rekao, ako se
19 pregleda sistem rukovođenja svom dokumentacijom, kao u MKSJ-u,
20 gde smo mi to uvek radili tražeći oslobađajuće dokaze, onda
21 biste to tamo pronašli i kao viši istražitelj, onda biste
22 odmah utvrdili da je reč o internom dokumentu.

23 O. Da.

24 P. Odmah ćemo preći na to.

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim vas, gđo.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 70

1 Bolici, opet ste upali u reč svedoku.

2 O. U redu je. Ja sam završio odgovor. Hvala vam.

3 GĐA. BOLICI: [Prevod]

4 P. G. Reid, kažete da ima više načina da se utvrdi
5 autentičnost dokumenata. To kažete u 22. Paragrafu, ali ovo je
6 jedan metod koji vi predlažete. Da li ste ga predložili, a da
7 pri tome uopšte niste znali šta Paket 3 sadrži.

8 O. Nisam imao niakvu predstavu o tome kako vi fajlirate
9 svoje dokumente koje sistem dokumentovanja ne znam da li
10 interna dokumenta ili nacрте dokumenata koji još nisu dovršeni
11 unosite u ZyLAB u MKSJ-u, mi to ne bismo uneli u ZyLAB. U tom
12 pogledu se slažem sa vama sada kada ste mi ukazali na ovo.

13 P. Dakle, s obzirom na iskustvo na MKSJ-u, kao i iskustvo
14 Specijalizovanog Tužilaštva, vaš sugerisani metod ne bi bio
15 primenljiv. Slažemo li se oko toga?

16 O. Da. Slažemo se u tom smislu, ali pronašli biste ga
17 prilikom pretragom u našem sistemu za rukovođenje
18 dokumentacijom.

19 P. Sada kažete da postoje drugi načini da se verifikuje da
20 li je Paket 3, dokument Tužilaštva. Da li imate neku ideju o
21 tome, da li je istražiteljka Tužilaštva u stvari utvrdila da
22 postoji dokument koji odgovara Paketu 3, a koji je ona
23 pronašla u bazi podataka Tužilaštva.

24 O. Pa, ne mogu sada da se setim, ali pretpostavim da bi tako
25 postupila. Hoću reći, tako nešto bih kod nje očekivao.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 71

1 P. Da li ste pročitali svedočenje gđe. Pumper da biste
2 potražili informaciju da li je ona pronašla ili nije pronašla
3 u internoj bazi podataka Tužilaštva, dokument koji odgovara
4 onome iz Paketa 3?

5 O. Ne mogu sada da se setim da li sam to video i primetio u
6 transkriptu ili ne.

7 P. Da li ste barem potražili tu informaciju?

8 O. Tražio sam sve vrste informacija koje bi mi pomogle
9 prilikom sastavljanja izveštaja.

10 P. Baš tako. A, onda ste u određenom trenutku doneli ocenu i
11 izneli šta je trebalo uraditi, a što nije učinjeno. Ali, pre
12 nego što ste rekli da nešto nije urađeno, da li ste proverili
13 da li je materijal koji vam je poslat u stvari sadržao
14 informaciju koja bi ukazivala na to da je primenjen upravo
15 idealni postupak koji vi posle predlažete.

16 O. Pa, ja sam pogledao sve informacije, ne mogu sada da se
17 setim da li je to učinjeno ili ne. Scenario koji sam ja izneo
18 zadržao je korake koje bismo mi preduzeli u MKSJ-u da bismo
19 utvrdili autentičnost dokumenata. Postavljeno mi je opšte
20 pitanje o utvrđivanju autentičnosti, a postoje dva načina da
21 se to postigne.

22 P. Ali postavljeno vam je opšte pitanje kako utvrditi
23 autentičnost dokumenta u vezi sa ovim predmetom u kome
24 svedočite kao sudski veštak, nije li to tačno?

25 O. Pa, jeste, tačno je. Tako je.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 72

1 P. Ja samo pokušavam da razumem vaš proces pisanja
2 izveštaja. Pre nego što ste naveli šta je trebalo uraditi a da
3 to nije urađeno. Da li ste uopšte pogledali materijale koje
4 ste dobili radi informacija da biste potvrdili šta je učinjeno
5 ili ne.

6 O. Da. Jesam. Pregledao sam sve materijale koje sam dobio.

7 P. Ali, niste proverili ovu konkretnu informaciju.

8 O. Pa, tražio sam informacije koje bi mi pomogle da shvatim
9 šta je učinjeno ili šta nije učinjeno ili šta je najbolja
10 moguća praksa radi pronalaženja takvog dokumenta.

11 P. Znači, vi ste tražili tu informaciju, ali onda mora da
12 ste je propustili kada ste čitali transkript. Znači nise
13 pažljivo pročitali.

14 O. Da sam imao više vremena, verovatno bih pročitao sve još
15 treći, četvrti put.

16 P. Koliko ste sati proveli u sastavljanju ovog izveštaja?

17 G. CADMAN: [Prevod] Pitanje je već postavljeno i na njega
18 odgovoreno. Postavljeno i odgovoreno.

19 GĐA. BOLICI: [Prevod] Nije.

20 G. CADMAN: [Prevod] Jeste.

21 GĐA. BOLICI: [Prevod]

22 P. G. Reid, sada ću vam pokazati transkript koji se odnosi
23 na javno svedočenje Tužioca -- istražitelja Specijalizovanog
24 Tužilaštva --

25 GĐA. BOLICI: [Prevod] Od 19. oktobra 2021. Strana o kojoj

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 73

1 je reč je 951.

2 P. G. Reid, ako pogledate redove, od reda 21 na strani 951,
3 pa do reda 25, na strani 952, to je otprilike jedna i po
4 strana, gde se govori o upoređivanju koje je istražiteljka
5 sproveda, upoređivanje tih dokumenata iz baze podataka
6 Tužilaštva, i onih iz Paketa 3. Naročito bih vam skrenula
7 pažnju, na poslednja dva reda, sa strane 952, gde
8 istražiteljka kaže:

9 "Videla sam u bazi podataka Tužilaštva različite verzije
10 ovog dokumenta i da je to nešto na čemu je rad još u toku, da
11 tako kažem."

12 Da li ste propustili taj deo.

13 O. Sećam se da sam to pročitao. Sećam se da je rečeno da je
14 to interni dokument, da je ona to našla u elektronskom
15 formatu, ali ono što sam ja u oceni pokušao da kažem, bilo je
16 samo opšta ocena sistema dokumentovana, i šta bismo mi uradili
17 u MKSJ-u da bismo mi utvrdili autentičnost dokumenta.

18 P. Da, ali vaša ocena takođe se konkretno odnosila i na
19 treći Paket.

20 O. Da, ali i na Pakete 1, 2 i Paket 4. I, znači opšti
21 pregled onoga šta bismo mi radili u MKSJ-u.

22 P. Vi ste rekli da bi to trebalo pronaći u ZyLAB-u, ali ste
23 se složili sa mnom da to ne bi bio dobar metod. Onda ste
24 rekli: Pa trebalo ga je pronaći negde drugo u bazi podataka,
25 pretražili biste bazu podataka, tražeći po rečima i na osnovu

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 74

1 transkripta koji sam vam ja upravo sada pročitala. Složićete se
2 sa mnom da je upravo tako i postupljeno u ovom slučaju.

3 O. Da. Ona je pronašla dokument u elektronskoj formi. Sećam
4 se da sam pročitao.

5 P. Dakle, utvrđivanje autentičnosti dokumenta iz Paketa 3, u
6 stvari, se poklapa sa vašim idealnim postupkom, zar ne?

7 O. Pa, to je jedan mogući način autentifikovanja i da. Ona
8 je tako i postupila.

9 P. I to je jedan delotvoran način, zar ne?

10 O. Da.

11 P. Hvala. Imajući u vidu materijale koje ste pregledali, da
12 li ste imali neku predstavu o tome kakve su prirode dokumenti
13 koji potpadaju pod Paket 1.

14 O. Ako se dobro sećam, mislim da je Paket 1 obuhvatao
15 zahteve od SIRG-a ili Specijalizovanog Tužilaštva ili Tužioca
16 za ratne zločine zajedno sa aneksima koje sadrže imena svedoka
17 gde se postavljaju konkretni zahtevi Tužiocu za rane zločine u
18 Beogradu da pronade svedoke itd. i tome slično.

19 P. Dobro, a na osnovu vašeg iskustva, koje imate kao
20 istražitelj, da li je to vrsta materijala koja čini deo
21 zapisnika ili dokumentacije neke krivične istrage?

22 O. Pa, to bi bio deo administrativne dokumentacije, ti
23 zahtevi. Da.

24 P. A, izjave svedoka koje su dobijene npr. u odgovoru na
25 takav zahtev. Da li bi to bio deo istražne dokumentacije?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 75

1 O. Da.

2 P. Imajući u vidu vaše iskustvo kao istražitelje, da li je
3 istražna dokumentacija najčešće poverljiva dok ne dođe
4 trenutak da bude obelodanjena na javnom suđenju?

5 O. Da. Poverljiva je do takvog trenutka dok -- kada ne
6 odgovarate odn. ne ispunite svoju obavezu obelodanjivanja.
7 Tako da je prvi put javnosti tako nešto dostupno kada se
8 obelodane izjave ili deklaracije svedoka odbrani, a zatim to
9 postaje dostupno i u javnom domenu, ako je suđenje javno. Da.

10 P. Da li ste proverili da li je javno suđenje počelo pred
11 Specijalizovanim većima Kosova već u septembru 2020.?

12 O. Ne. ne znam.

13 G. CADMAN: [Prevod] Časni Sude, prigovor. G. Reida pitaju
14 da komentariše o pitanjima i o nečemu što nije video. Dakle,
15 nije mogao da prouči dokumentaciju. Video je samo redigovanu
16 verziju, a traži se od njega da da mišljenje o stvarima koje
17 nije video.

18 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, ako mogu da odgovorim
19 na prigovor. svedok je video materijale, koje mu je Odbrana
20 Haradinaja rekla da pogleda.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Prigovor se odbija.

22 Nastavite.

23 GĐA. BOLICI: [Prevod]

24 P. G. Reid, da li ste znali da li je u septembru 2020.,
25 počelo javno suđenje pred Specijalizovanim većima Kosova?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 76

1 O. Ne. Ne znam.

2 P. Kada bih vam rekla da nije bilo javnog suđenja u
3 septembru 2020., pred Specijalizovanim većima Kosova, da li
4 biste se onda složili da bi sva evidencija o istragama do tog
5 trenutka obično bila poverljiva, zar ne?

6 O. Da. Definitivno da.

7 P. Ako je u određenom trenutku istražna evidencija
8 Tužilaštva bila potpuno poverljiva, onda ne bi bilo svrhe
9 proveravati svaki dokument u bazi podataka, zato što nije bilo
10 javnih dokumenata. Ne bi bilo svrhe proveravati da li je
11 određeni dokument poverljiv, da li biste se složili s tim?

12 O. Pa, zavisi u određenim okolnostima, čak i ako tada nema
13 suđenja, mi bismo uneli dokumente u ZyLAB, a ZyLAB nije bio ni
14 poverljiv niti ograničen pristup. Dakle, mi bismo to možda
15 razmenili sa drugim stranama koje vode suđenja. Npr. kada bi
16 se u Švedskoj vodilo suđenje, a mi još nismo počeli suđenje.
17 Ako dokument nije poverljiv, onda bi mi to razmenili sa
18 švedskim vlastima, to je samo primer.

19 Mislim samo dajem primer, nema posebnog razloga zašto sam
20 spomenuo Švedsku.

21 P. U redu.

22 O. Dakle, zavisi.

23 P. A, izjava svedoka, njihov identitet istraga određenog
24 predmeta koji još, za koje još nije počelo suđenje, da li
25 biste smatrali da su i ti materijali poverljivi?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 77

1 O. Da, poverljivi su. Naravno. mi smo imali jedan stav, prvi
2 stav u izjavama svedoka, gde bi stajalo da je svedok voljan da
3 sa drugim pravosudnim organima iz neke druge zemlje da podele
4 svoju izjavu, ali jednostavno bi se složili da to urade, onda
5 ako bismo dobili zahtev od nekoga za izjave koje su povezane
6 sa određenim krivičnim delima, a ako bi svedok na to pristao,
7 mi bi onda te dokumente toj strani i dostavili.

8 P. Dakle, to bi bio konkretno izuzeće da se određeni
9 dokumenti razmene sa nekim drugim?

10 O. Da, tako je.

11 P. Sa recimo, nekim drugim tužilaštvom ili sudskom
12 institucijom, da li je to tačno?

13 O. Da, da.

14 P. Dakle, pre nego što počne javni postupak, evidencija o
15 istrazi nisu, nije javna. Ti dokumenti nisu javni i oni bi se,
16 ne bi se objavili na *web site-u* Tužilaštva MKSJ-a. Da li biste
17 se složili?

18 O. Da, da. Naravno da se sa tim slažem.

19 P. Dakle, tačno je kada ste rekli da je svaki dokument
20 trebalo proveriti i uporediti sa *metadatom* ZyLAB-a, vi ste
21 razmatrali scenario kada je suđenje već počelo i kada su
22 dokazi možda već bili javni, jer su bili izvedeni tokom
23 krivičnih suđenja ili javno obelodanjeni, a neki su bili
24 poverljivi, jer još uvek nisu bili reklasifikovani i još su
25 bili delovi poverljivog dela dokumenata iz istrage, da li je

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 78

1 to tačno?

2 O. Nisam siguran, molim vas da ponovite pitanje?

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Možete li da
4 pitanje razlomite u nekoliko delova, bilo je jako dugo pitanje
5 sa više delova?

6 GĐA. BOLICI: [Prevod] Naravno.

7 P. Dakle, potreba da se u ZyLAB-u proveriti da li se radi o
8 dokumentu koji je javni ili poverljiv, je u stvari, nešto što
9 se radi odmah u slučaju kada je počeo javni postupak i kada se
10 vrše tajne istrage, poverljive istrage. Dakle, u tom slučaju
11 postoje nekoliko klasifikacija u bazi podataka dokaza. Dakle,
12 za svaki dokument se onda treba proveriti da li je tajni ili
13 ne. da li se s tim slažete?

14 O. Da, slažem se sa onim što govorite. Ali, ja sam, ono što
15 sam rekao, rekao. Ako se vrši pretraga svakog pojedinačnog
16 dokumenta, da bi se proverilo da li je to dokument SITF-a ili
17 Tužilaštva. SIRG-a ili Tužilaštva.

18 P. U redu.

19 O. Dakle, na osnovu toga sam rekao to što sam rekao.

20 P. Razumem. A u vezi poverljivosti, da li bi bilo potrebno
21 da proverite *metadata-u*, da vidite da li je to javni ili
22 poverljivi dokument i da li bi se u bazi podataka ZyLAB-a
23 takođe nalazila evidencija istrage o nečemu što je već
24 reklasifikovano kao javni dokument?

25 O. Da, ali neki od tih dokumenata bi bili dokumenti MKSJ,

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 79

1 koji su dati Specijalizovanom Tužilaštvu, tj. već su bili
2 korišćeni na javnom suđenju. Tj. hoću da kažem, radi se o
3 oznaci tajnosti dokumenta i ja sam dao izjavu na osnovu, u
4 odnosu na svedoke. Dakle, kada se radi o spisku svedoka,
5 zahtevu za pomoć itd.

6 P. Dakle -- ovo je drugačija tema. Ja vas pitam o ovome, o
7 potrebi da se verifikuje oznaka tajnosti dokumenta kao
8 poverljivog ili javnog, kada dolazi do -- kada imate slučaj
9 više oznaka tajnosti, da li je moguće da je neki dokument
10 poverljiv ili javni? Dakle, kada se evidencija o istrazi
11 smatra potpuno poverljivom i kada onda bi u tom slučaju bilo
12 potpuno beskorisno proveravati i verifikovati status i svakih
13 od tih dokumenata.

14 O. Pa, ne bi bilo beskorisno. Ja se s tim ne slažem. Razlog
15 zašto kažem da svaku stranicu treba proveriti u bazi podataka,
16 je da se uverite da se radi o dokumentu Specijalizovanog
17 Tužilaštva. Naravno, vi iznosite određene tvrdnje, da su vaši
18 dokumenti bili predati Udruženju ratnih veterana, ali ja
19 smatram da treba proveriti svaku stranicu svakog dokumenta,
20 dakle, da bi se videlo da se o tome radi.

21 P. Bavimo se autentičnosti, tj. uradićemo to za trenutak.
22 Sada se bavimo oznakom tajnosti. Dakle, da li bi ste se
23 složili da je logično da, ako su svi, sva evidencija o nekoj
24 istrazi u datom trenutku bila poverljiva, ne bi bilo potrebno
25 proveravati konkretne stranice i proveravati da li su

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 80

1 obeležene kao poverljive.

2 O. Tako je. Istraga je poverljiva, to je tačno.

3 P. Zahvaljujem. Kada ste podneli svoj izveštaj, vi niste
4 dobili nikakve primerke iz Paketa 1, da li je to tačno?

5 O. Jeste.

6 P. Niste dobili ni dodatak 1 izjavi istražitelja
7 Specijalizovanog Tužioca, što je dokument P90, i to je u
8 stvari tabela u kojoj se opisuju dokumenti u Paketu 1, da li
9 je to tačno?

10 O. Da. Kada sam pisao svoj izveštaj, nisam dobio ni jednu od
11 deklaracija istražitelja.

12 P. Dakle, vi tada niste imali informacije o poverljivosti
13 oznaka tajnosti koje su se nalazile na stranicama Paketa 1, da
14 li je to tačno?

15 O. Ni na jednom od Paketa nikada nisam imao to pitanje niti
16 ste imali informacije o naznakama poverljivosti, koje je
17 istražitelj tužioca uočio kada je davao detaljni opis svakog
18 od dokumenata.

19 O. Pa, imao sam predstavu o tome šta je radila, ja sam čitao
20 transkript i onda bi se prešlo na poluzatvorenu sednicu, dakle
21 nisam dobio sve te informacije.

22 P. Razumem. Naravno to nije kritika toga da ste prelazili na
23 poluzatvorenu sednicu, potpuno mi je to jasno. Ali, svesni ste
24 toga da nemate informacije o poverljivim oznakama koje se
25 pojavljuju ili ne pojavljuju na stranicama?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 81

1 O. Da, to je tačno.

2 P. To je tačno?

3 O. Da. To je tačno.

4 P. Ja nisam završila pitanja u vezi poverljivosti Paketa 3 i
5 želim da se na trenutak vratimo na tu temu.

6 O. Naravno.

7 P. govorili smo o radnoj analizi dokaza o proceni zakona i o
8 dokazima koji su dostupni tokom krivičnog postupka protiv
9 određenih optuženih lica.

10 O. Da.

11 P. Da li se slažete, ako postoji radna verzija analize
12 dokaza, koja je sažeta, gde se opisuje poverljivi -- opisuju
13 poverljivi dokazi, poverljive izjave svedoka, na primer, onda
14 ta radna analiza bi isto tako bila poverljiva, kao i rezime
15 koje opisuju, koji se tu opisuju?

16 O. Da.

17 GĐA. BOLICI: [Prevod] Želim da vam pokažem dokument ERN
18 SPOE002222921, javna redigovana verzija.

19 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Ja
20 mislim da ja imam primerak tog dokumenta. Mislm da ste mi ga
21 poslali ranije

22 GĐA. BOLICI: [Prevod] Da, jesmo.

23 O. Ja sam to štampao. To je 222291, tako se završava ERN
24 broj i ja imam štampani primerak tog dokumenta.

25 P. Sačekaćemo da sudski službenik to stavi na ekran, kako bi

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 82

1 i Panel mogao da vidi dokument.

2 O. --

3 P. G. Reid, pogledajte stranicu u vašem primerku dokumenta,
4 vidite li logotip Specijalizovanog Tužilaštva na vrhu stranice
5 u sredini?

6 O. Da.

7 P. I da li vidite reči poverljivo u gornjem desnom uglu?

8 O. Da.

9 P. I da li vidite reči "interni proizvod, interni dokument"
10 u gornjem desnom uglu?

11 O. Da.

12 P. I, da li vidite "poverljivo" stoji u desnom uglu
13 dokumenta?

14 O. Tako je.

15 P. To je redigovana stranica iz Paketa br. 3. Po vašem
16 mišljenju kao eksperta, dakle, koja je onda oznaka tajnosti
17 ovog dokumenta Specijalizovanog Tužilaštva, koja se nalazi i u
18 zaglavlju i u dnu stranice, znači tu stoji "poverljivo" dva
19 puta i stoji da je to interni dokument.

20 O. Pa, to je potpuno ista oznaka koju smo i mi koristili u
21 MKSJ-u. Znači, radi se o poverljivom dokumentu koji ne treba
22 obelodanjivati, dakle interni dokument se ne deli sa onima
23 izvan kancelarije.

24 P. Dakle, nije bilo potrebno da pogledate u bazu podataka
25 ZyLAB Tužilaštva, da biste došli do tog zaključka?

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 83

1 O. Ne. rekao sam vam to malopre kada smo govorili o paketu
2 3, da je to jedan način i nije bilo potrebno da istražitelj
3 bilo šta pregleda, jednostavno je dovoljno da se vidi da se
4 radi o internom dokumentu koji je poverljiv.

5 P. Dakle, slažete se da je način da se proverí autentičnost
6 ovog dokumenta je da osoba koja zna kakav je to dokument, to
7 nađe u bazi podataka Tužilaštva i da se vidi da se radi o
8 radnoj analizi i da se potvrdi da je to dokument Tužilaštva u
9 kome se govori o istragama Tužilaštva i da je to interni
10 dokument. Da li je to tačno?

11 O. Da. Ne bi bilo potrebno proći kroz sve te korake,
12 jednostavno bi se dokument pogledao i moglo bi se reći "da, to
13 je naš dokument".

14 P. Zahvaljujem. G. Reid, slažete li se da je lanac nadzora u
15 stvari način da se pokaže da su zaplenjeni materijali u stvari
16 materijali koji se na sudu izvode kao dokazni predmeti. Da li
17 se slažete s tim?

18 O. Da. Oni se izvode u sudnici.

19 P. A, dokaz autentičnosti je jednostavno cilj, tako da je
20 lanac nadzora sredstvo da bi se postigao taj cilj, zar ne?

21 O. Da, tako je.

22 P. Kada bi optuženi opisao materijale pre zaplene i taj
23 dokaz bi odgovarao zaplenjenim dokazima, dakle, to bi onda
24 važílo kao dodatni argument u prilog autentičnosti. Da li se
25 slažete sa mnom.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 84

1 O. Izvinjavam se. Nisam to razumeo.

2 P. Zamislite slučaj, gde optuženi opisuje određeni paket
3 dokumenata prilično detaljno, a onda se taj komplet dokumenata
4 zapleni?

5 O. Da.

6 P. Dakle, ako bi opis optuženog pre zaplene dokumenata se
7 poklapao sa samim sadržajem dokumenata, da li bi to onda bio
8 još jedan argument u prilog autentičnosti dokumenata o kojima
9 je reč.

10 O. Pa, zavisi ako je to prihvatljivo ili ne. zavisi šta
11 govori dokumentacija, lanac nadzora je trag od momenta i mesta
12 gde se zaplene dokumenti i na osnovu njega se može dokazati za
13 svaki minut svakoga dana gde je taj dokument bio. Dakle, to je
14 lanac nadzora bez obzira šta kaže optuženi.

15 P. Ali, pretpostavimo da se radi o javnim dokazima. Dakle,
16 optuženi opisuje nešto što ima u rukama. Dakle, to se onda
17 smatra dokazima koji se kasnije izvode i poklapaju se sa
18 opisom koji je dao optuženi. Da li se slažete da onda to
19 pomaže pri utvrđivanju autentičnosti onoga što je u stvari
20 uzeto prvobitno od optuženog?

21 O. Naravno, to bi pomoglo i lanac nadzora bi onda potkrepio
22 taj navod o tim dokazima koje želite da izvedete.

23 P. U redu. E, sad, u slučaju kada bi optuženi pred kamerama
24 pokazao neke materijale pre zaplene i kada bi se slike sa tog
25 video snimka poklapali sa zaplenjenim dokazima, da li bi to

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 85

1 isto važiilo kao dodatni argument u prilog autetičnosti, zar
2 ne?

3 O. Ne slažem se.

4 P. Ne slažete se?

5 O. Ne, ne slažem se. Mislim, to su dodatni dokazi koje
6 imate, ali još uvek mora da se dokaže autentičnost konkretnog
7 dokumenta. Video samo potkrepljuje ono što govorite, ali po
8 mom mišljenju, uvek treba postupati sa dokumentacijom u
9 najpravičnijem pravilnijem mogućem stepenu. Trebaju se
10 poštovati svi koraci, tek onda to važi.

11 P. Apsolutno. Takvi video dokazi bi pokazali da je optuženi
12 držao te dokumente i onda bi to potkrepilo tvrdnju da je
13 materijal kasnije isti taj zaplenjen. Da li je to tačno?

14 O. Da.

15 P. Dakle, video treba tretirati takođe kao deo lanca
16 nadzora.

17 A, zamislite sada slučaj gde dokazi pokazuju da je bilo
18 nekoliko primeraka istog Paketa dokumenata, a neki primerci su
19 zaplenjeni, a neki su kasnije uzeti od treće strane.

20 O. Dakle, da.

21 P. Dakle, ako bi se te dve kopije poklapale, recimo kao u
22 slučaju Paketa 1 i Paketa 4. Dakle to bi bio dodatni argument
23 u prilog autentičnosti, zar ne?

24 O. Da, tako je.

25 P. Hvala vam. I u slučaju kada optuženi nikada nije porekao

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 86

1 da je imao u posedu i dao, stavio na raspolaganje štampi
2 primerke dokumenata, da li bi to bio dodatni argument, da li
3 se s tim slažete?

4 O. Sve zavisi o tome šta je rečeno u vezi sa datim
5 dokumentima. Ja ne znam o čemu se radi, ali, da. Razlog zašto
6 ja kažem da dokumente morate tretirati na najvišem nivou, jer
7 ako ćete izneti optužbe protiv nekoga, onda vaši dokumenti
8 moraju biti čisti 'k'o suza'.

9 P. Apsolutno.

10 O. I svi ti dokazi koje sada meni iznosite, moraju biti
11 shodno najvišim standardima bilo da se radi o video snimku,
12 izjavama optuženog, šta god.

13 P. Upravo tako, slažem se. U vezi sa onim što sam vas
14 pitala. Dakle u slučaju da se optuženi ni u jednom trenutku
15 nisu porekli da su Tužilaštvu dali dokumente, da li -- koje je
16 Tužilaštvo zatim preuzelo, zato što smatra da su njihovi, da
17 li biste smatrali da je to argument u prilog autentičnosti tih
18 dokumenata.

19 G. CADMAN: [Prevod] Prigovor, Časni Sude. Više puta se
20 ponavlja isto pitanje.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Odbija se.

22 Odgovorite na pitanje.

23 SVEDOK: [Prevod] [putem video-konferencijske veze] Ja bih
24 smatrao da je to jedan od načina da se dokaže autentičnost.

25 Ali, u bilo kojoj istrazi kao što verovatno znate, vi morate

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 87

1 pokušati da pridobijete što više dokaza možete shodno najvišim
2 standardima.

3 GĐA. BOLICI: [Prevod]

4 P. Upravo tako.

5 O. I dokumentacija, ukoliko možete, mora biti tretirana
6 shodno najvišem stepenu, najvišem standardu i ukoliko ćete to
7 koristiti u krivičnom postupku, onda mora postojati lanac
8 nadzora nad tom dokumentacijom

9 P. Slažem se. I lanac nadzora je alakta za potvrđivanje
10 autentičnosti. To nije cilj, to je alatka za potvrđivanje
11 autentičnosti, zar ne?

12 O. Pa, to dokazuje ukoliko sedite tu kao svedok i možete
13 biti onda u potpunosti sigurni da ukoliko vas pitaju o
14 autentičnosti dokumenata, vi im kažete "da, to su dokumenti
15 koji su zaplenjeni na 'tom i tom mestu'" i to mogu da dokažem.
16 Postoje papirologije o tome.

17 P. A, u slučaju da imamo fotografije dokumenata koje je
18 objavila štampa i koji odgovaraju stranicama dokumenata koji
19 su zaplenjeni -- oprostite. U slučaju da optuženi nikada nisu
20 porekli da su štampi dostavili primerke presude, i ukoliko te
21 slike koje je objavila štampa odgovaraju zaplenjenim
22 dokumentima, to bi bio dodatni argument u prilog
23 autentičnosti. Slažete li se s time?

24 O. To je dodatni dokaz koji dobijate, ali optuženi može da
25 dođe sledeći dan na sud i kaže: "to nikada nisam rekao ili to

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 88

1 nisu dokumenti koji su uzeli iz mojih prostorija", i vi morate
2 biti u mogućnosti da dokažete da to jeste slučaj, i zato kažem
3 da se mora primeniti najbolja praksa kada se zaplenjuju
4 dokumenti, kada uzimate neki video snimak ili kada uzimate
5 dokumente iz neke novinske kuće, ili šta god već.

6 P. U vašem izveštaju, ni u jednom trenutku vi ne kažete da
7 na osnovu materijala koji ste pregledali ste izveli zaključak
8 da je lanac nadzora bio prekinut.

9 O. Ja smatram da nije bilo lanca nadzora.

10 P. Da li ste tražili od advokata koji vam je poverio zadatak
11 da vam dostavi sav relevantan materijal koji je Tužilaštvo
12 obelodanilo Odbrani kada je reč o lancu nadzora?

13 O. Ne. ja sam dobio uputstva od advokata i pogledao
14 dokumente koje mi je dostavio on odn. njegova kancelarija.

15 P. Da li ste u nekom trenutku se raspitali da li branilac
16 ima neke druge dokumente u vezi sa lancem nadzora?

17 O. Ne, zato što sam pretpostavljao da bi mi dao da to ima.

18 P. Vi nikada niste pitali npr. da li postoji neka
19 dokumentacija koja je obelodanjena Odbrani, a koja se odnosi
20 na prenos tih dokumenata?

21 O. Ne.

22 P. Vi nikada niste tražili dokumente koje je Odbrana dobila,
23 u vezi sa dostavljanjem tih dokumenata i uvrštavanjem u spis
24 tih dokumenata.

25 O. Ja nisam dobio dokumente o tome i pretpostavljam da bi mi

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 89

1 Odbrana dostavila te dokumente da oni postoje, kako bih mogla
2 da napišem izveštaj.

3 P. Ali, vi to niste dobili, zar ne?

4 O. Ne, ja nisam dobio te dokumente. Ja nigde nisam video
5 neku dokumentaciju o tome kada su dokumenti zaplenjeni bilo da
6 je to prvi, drugi ili treći paket i da li postoji neka
7 dokumentacija iz Udruženja ratnih veterana o tome kako je to
8 dospelo u službu za dokazni materijal i kao je ta služba to
9 obradila. Ja nisam video nikakve dokumente o tome.

10 P. U redu. I ukoliko bi se hipotetički rekli da je prekinut
11 lanac nadzora, vi biste morali da onda pogledate tu
12 dokumentaciju kako biste izveli taj zaključak.

13 O. Da, ukoliko postoji takva dokumentacija, da onda bih
14 morao da to vidim da to kažem da je lanac nadzora prekinut ili
15 pak da je bio savršen.

16 P. Hvala. Sada bih vas uputila na priručnik o razvijenim
17 praksama koji ste priložili uz svoj izveštaj.

18 O. Da.

19 GĐA. BOLICI: [Prevod] Konkretno, interesuje me 5.
20 stranica tog priručnika. Molim Sudskog službenika da to stavi
21 na ekran. Peta stranica, molim. Izvinjavam se. Molim da
22 pogledamo stranicu DNH1013. [Ispravka prevodioca 1030].
23 Interesuje me 80. Patus u priručniku.

24 P. U ovom delu priručnika na koji se pozivate, govori se o
25 praksama Tužilaštva MKSJ-a. Kada je reč o imenovanju veštaka i

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 90

1 uputstvima koja se daju veštaku. Konkretno, u 80. Pasusu stoji
2 da:

3 "Interna procedura u Tužilaštvu kada je reč o veštacima,
4 znači da veštaci moraju u potpunosti moraju biti obavešteni o
5 problem -- tematici kojom će se baviti."

6 Da li smatrate da ova smernica koja je primenljivana u
7 Tužilaštvu na MKSJ-u, nije bila primenjena, kada je vaš slučaj
8 u pitanju u ovom predmetu?

9 O. ne. ja se ne udaljavam od prakse koja je tada
10 primenljivana. Po mom saznanju, i budući da sam saradivao sa
11 veštacima, takve informacije smo uvek dostavljali veštaku.

12 P. Vi ste pretpostavljali, da ste dobili informacije koje su
13 vam potrebne, a, ako ih niste dobili, pretpostavili ste da
14 zapravo te informacije ni ne postoje. Da li sam dobro
15 razumela?

16 O. Da. To sam rekao pre izvesnog vremena. Pretpostavio sam
17 da postoje dokazi odn. informacije, ja bih ih dobio.

18 P. Kada ste izostavili da navedete da npr. zaplenjeni
19 predmeti u Udruženju ratnih veterana OVK nemaju ERN brojeve na
20 sebi, vi ste smatrani da ste u potpunosti bili informisani
21 kada ste to naveli u svojoj ekspertizi.

22 O. Ja sam imao tu informaciju i vi ste ukazali maločas na
23 javni transkript i svedočenje istražitelja, ja sam dobio to,
24 ali tamo je pisalo da nema ERN brojeva.

25 P. Vi ste imali tu informaciju, ali niste se time bavili.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 91

1 O. Ja sam dobio tu informaciju, ali sam pogrešno razumeo šta
2 je rečeno. To je bilo u javnom transkriptu koji sam dobio.

3 P. I kada ste izostavili da navedete da je vršeno poređenje
4 između 1. i 4. Paketa, da li ste bili u potpunosti obavešteni
5 o tome?

6 O. Vi ste me sada u potpunosti obavestili, skrenuli mi
7 pažnju na javni transkript i da sam ga pažljivije pročitao,
8 onda bih to primetio, da sam ga pročitao 3-4 puta, verovatno
9 bih primetio, ali nisam. Izvinjavam se zbog toga. Dakle, to
10 jeste bilo tu, i ja sam dobio tu informaciju.

11 P. Dakle, vi ste bili obavešteni, ali niste analizirali i
12 razmatrali tu informaciju, da li je to tačno?

13 O. Da, pretpostavljam da jeste.

14 P. Kada pogledamo ovaj priručnik koji navodite kao merodavan
15 tekst, da li se slažete da ova publikacija daje prikaz radnih
16 metoda rada, koji su usvojeni na MKSJ-u i da to nije zapravo
17 rad o pravnim uslovima kada se radi o istrazi i o krivičnom
18 gonjenju?

19 O. Ne. tu se govori o veću Sekretarijatu, Tužilaštvu i tu se
20 navode primeri najbolje prakse kako smo ih mi videli i to je
21 trebalo da bude smernica za one koji se bave međunarodnim
22 pravom i da vide šta smo mi smatrali da je najbolji način
23 rada.

24 P. I u indeksu ovog priručnika, vidite da ceo jedan deo u
25 vezi sa istragom, a to je na stranici DNH 0996. Tu imamo

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 92

1 rezime na nekih 18 stranica, to je od 11-29. Stranice. Da li
2 razumete da rezimiranje metoda rada kada je reč o istragama o
3 velikim krivičnim delima, na nešto više od 18 stranica, znači
4 da je nužno puno toga bilo izuzeto i da se puno uopštavalo.

5 O. Ne bih rekao da je nešto izuzimano, ali jeste uopštavamo,
6 ključni faktori koje smo mi smatrali da su primeri najbolje
7 prakse. Ja ne bih rekao da je tu nešto izuzimano već bih rekao
8 da je to jednostavno bilo nešto što su ljudi mogli da kažu kao
9 sredstvo rada.

10 P. Ne. ja sam pogrešno izgovorila. Nisam mislila izuzimanje
11 već da se apstraktno prikazuju stvari. dakle, da se tu radi o
12 jednom uopštenom prikazu stvari.

13 O. Ukoliko bismo imali priručnik o primerima najbolje prakse
14 sa MKSJ-a ili sa nekog bilo kog drugog suda, onda bismo imali
15 priručnik koji bi bio na hiljadama i hiljadama stranica. Tako
16 da, ovo jeste uopštavanje.

17 P. I ovo nije priručnik o primerima najbolje prakse, već o
18 onome što je rađeno, jer tu ne dajete poređenje -- ne daje se
19 poređenje sa nekim drugim načinima rada, već se uopšteno
20 prikazuje ono što je rađeno na MKSJ-u.

21 O. To je praksa rada, kako je MKSJ funkcionisao i ja verujem
22 da je to dobro funkcionisalo na MKSJ-u.

23 P. Da li se slažete da metod rada mora biti prilagođen
24 okolnostima konkretnog predmeta, zar ne?

25 O. Da, upravo tako, naravno da da.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 93

1 P. I teško je rezimirati na 18 stranica smernice koje bi
2 mogle da se primene na sve predmete i to uz odgovarajući nivo
3 naučne preciznosti.

4 O. Da, ali mislim da sada malo prevazilazite iz okvira
5 nečega što je priručnik. I ovo je priručnik koji se odnose na
6 Tužilaštvo i imate tu u Tužilaštvu čitav niz standardnih
7 operativnih procedura i smernica koje smo mi koristili.

8 Tako da, imate da kada je reč o misiji u Prijedoru, mi
9 nismo se bavili pitanjem štampe, i kada smo se vratili sa
10 misije, mi smo dopunili standardnu operativnu proceduru, kako
11 bismo obuhvatili i faktor štampe, tako da se to stalno menjalo
12 od slučaja do slučaja.

13 P. I kada kažete da je to merodavan priručnik, tih 18
14 stranica nisu precizne, one se ne mogu primeniti nužno na
15 svaki predmet, svaki slučaj.

16 O. Da, ne možete, ali u ovom konkretnom slučaju, ja sam
17 smatrao da dokumenti koji su istaknuti u priručniku mogu biti
18 od pomoći kao primer najbolje prakse koju smo mi razvili na
19 MKSJ-u.

20 P. Da li je tačno g. Reid, da vi niste citirali ni jedan
21 drugi merodavan tekst koji biste naveli kao priručnik za rad,
22 već se samo jedan naveli?

23 O. Postoji veliki broj priručnika koji su napisani i ja sam
24 upitan da navedem koji su primeri najbolje prakse sa MKSJ-a,
25 budući da sam tamo radio od 1994. do 2018. Ja sam se pozvao na

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 94

1 vlastito iskustvo.

2 P. I ti primeri najbolje prakse o kojima vi govorite, nisu
3 primeri iz međunarodnih krivičnih sudova, već govorite o
4 konkretno vašem iskustvu u radu, zar ne?

5 O. To je tačno, ali kada sam se vratio u Afriku, 2019., kada
6 sam radio, tamo su u mehanizmu primenjivali istu praksu kao i
7 na MKSJ-u. Na početku su imali istu praksu kao i na MKSJ-u, a
8 onda na sudu za Ruandu su imali zasebnog tužioca i onda su
9 imali i dalje ipak veoma sličan način rada kao i mi na MKSJ-u.

10 I ako odete u Kambodžu i vidite kako oni tamo rade,
11 videćete da ima službenika sa MKSJ-a koji su radili u Kambodži
12 ili u sudu za Ruandu i koji su preneli vlastito iskustvo rada
13 i tamo. Tako da --

14 P. Ja kažem da vi navodite samo jedan merodavan tekst, i
15 navodite koja je praksa rada bila na MKSJ-u. To su sve
16 reference koje vi navodite, zar ne?

17 O. Ja navodim vlastito iskustvo, kako kao policajac ovde u
18 Australiji, tako i na osnovu rada koji sam obavio na MKSJ-u i
19 u okviru mehanizma međunarodnih krivičnih sudova. Tako da,
20 ovaj priručnik potkrepljuje nešto što sam ja naveo kada je reč
21 o lancu nadzora i zaplani dokumenata. Da li se slažete da
22 pored ovog priručnika, vi niste konsultovali ni jednu drugu
23 literaturu o tome, zar ne?

24 O. Ne, nisam.

25 P. Hvala.

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 95

1 O. Tako je. Nisam, nisam.

2 P. Hvala.

3 GĐA. BOLICI: [Prevod] Samo trenutak da se konsultujem sa
4 svojim kolegama, Časni Sude, ako mi dopuštate.

5 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] samo izvolite.

6 [Konsultacije Specijalizovanog Tužilaštva]

7 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, samo da mi potvrdite
8 koliko mi je vremena još preostalo za današnju sesiju?

9 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pa to zavisi koliko
10 mislite da će vam još vremena trebati?

11 GĐA. BOLICI: [Prevod] Pa, imam teškoća sa nekim
12 dokumentima koji još nisu poslali svedoku, tako da, jedna tema
13 kojom sam želela da se bavim sledeće to ne mogu, ali mogla bih
14 da pređem na drugu temu, pa se pitam koliko još imam vremena.
15 Pa se pitam koliko još imam vremena.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pa, po rasporedu bi
17 trebali da radimo do podneva, ako bi smo završili sa
18 svedočenjem ovog svedoka, onda bismo malo produžili sa radom,
19 ali izgleda da to ipak neće biti slučaj.

20 GĐA. BOLICI: [Prevod] Ne, svakako će mi biti potrebno da
21 nastavimo i u petak. Imaću jedan dugačak deo za koji mi je
22 potrebno da obelodanim određene dokumente sudskom veštaku,
23 zato ovo pitam, ali mogu da pokrijem jednu drugu oblast.

24 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pa, s obzirom da je
25 tako, zašto onda ne pokrijete taj drugi deo, pa ćemo onda

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 96

1 prekinuti sa radom, završićemo za danas, a vi onda možete da
2 učitate te dokumente.

3 G. Cadman, izvolite.

4 G. CADMAN: [Prevod] Ja sam hteo da dodam da g. Reid je
5 prethodno naveo juče da ako moramo da nastavimo malo duže
6 danas, umesto u petak da je on u mogućnosti, ali je takođe
7 dostupan i u petak.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da, i na tome smo
9 mu zahvalni. Zahvalni smo vam, g. Reid, ali izgleda da ćemo
10 morati ipak da radimo duže od takvog scenarija.

11 Tako da, gđo. Bolici, izvolite, samo nastavite.

12 GĐA. BOLICI: [Prevod] Da, hoću, hvala, samo trenutak.

13 Želela bih da pokažem svedoku jedan video snimak, ali mi
14 je za to potrebno malo pomoći. Reč je o video snimku sa ERN
15 brojem 10472901.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Gđo. Bolici, da li
17 je to javni dokument?

18 GĐA. BOLICI: [Prevod] To je javni dokument koji je skinut
19 sa internet stranice Centra za humanitarno pravo.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu.

21 G. Cadman, izvolite.

22 G. CADMAN: [Prevod] Samo bih zamolio Tužiteljku da
23 objasni na koji način je relevantno nešto što će biti
24 predloženo svedoku?

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Treba da kažete na

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 97

1 šta ciljate u vezi s ovim da bi svedok znao šta smerate.

2 GĐA. BOLICI: [Prevod] Da.

3 G. CADMAN: [Prevod] Pre nego što gđa. Bolici nastavi,
4 takođe napominjem da su u spisak dokumenata za predočavanje
5 dodati još neki dodatni dokumenti koji se odnose na presude
6 MKSJ-a ako se može objasniti na koji način su oni relevantni.

7 GĐA. BOLICI: [Prevod] Pa, Tužilaštvo je obavezno da
8 obelodani spisak dokumenata na kraju glavnog ispitivanja, tako
9 da smo ga tada i obelodanili.

10 G. CADMAN: [Prevod] Pa ja vas i ne kritikujem za
11 kašnjenje, već sam hteo da vas zamolim da objasnite na koji
12 način je to relevantno.

13 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim vas, gospođo,
14 objasnite nam.

15 GĐA. BOLICI: [Prevod] Svedok je tokom razgovora, ja
16 mislim, naveo neke teškoće koje je imao, sa kojima se susreo
17 tokom istraživanja predmeta na Kosovu da bi se to stavilo u
18 kontekst najboljih praksi koje on navodi kao nešto što bi
19 trebalo primeniti u ovom predmetu. Želela bih da ga zamolim da
20 potvrdi te okolnosti koje se odnose na predmete na Kosovu.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] u redu.

22 GĐA. BOLICI: [Prevod] Zato bih pustila g. Reidu ovaj
23 odlomak videa od 06:55 do 07:29.

24 [Video snimak]

25 "Zastrašivanje svedoka u suđenjima na Kosovu nikad tako

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 98

1 nešto nisam video. Ja sam već 20 godina radio kao policajac, a
2 ovde 23 godine i nikada nisam video takve slučajeve takve
3 slučajeve zastrašivanja. To je zaista zastrašujuće.”

4 “Ne povezujem ni sa jednim pojedincem ni sa
5 organizacijom, već samo sa tom atmosferom koja je stvorena u
6 društu. Nikada tako nešto nisam video, čak ni u slučajevima
7 organizovanog kriminala.”

8 GĐA. BOLICI: [Prevod] Hvala. Da li je to intervju koji
9 ste vi dali, g. Reid.

10 O. Da. Mislm da je to intervju koji sam dao Mirku Klarinu.
11 Da, sećam ga se.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Cadman ima neki
13 komentar.

14 G. CADMAN: [Prevod] Još jednom, kako je to relevantno sa
15 ovim postupkom Časni Sude. Tužiteljka se bavi pitanjima koja
16 su istorijskog karaktera i ja ne razumem na koji način je to
17 relevantno za ovaj postupak.

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Morate malo jasnije
19 da iznesete svoju argumentaciju, zašto se bavimo ovim, to
20 niste rekli.

21 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, ovo se odnosi na
22 zastrašivenje svedoka na Kosovu i opstruiranje pravde.

23 G. Reid ima iskustva sa predmetima na Kosovu i
24 zastrašivanju svedoka u predmetima na Kosovu i ja želim da
25 čujem od njega mišljenje kao veštaka u vezi sa tom konkretnom

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 99

1 temom.

2 G. CADMAN: [Prevod] Ja ostajem pri svom prigovoru. G.
3 Haradinaju se ne sudi zbog toga, treba postavljati pitanja
4 koja su relevantna za ovaj postupak. Tokom celog ovog suđenja
5 mi smo sprečeni da se bavimo temama koje potpadaju izvan obima
6 optužnice. Ovo je sasvim irelevantno i to ne treba dopustiti,
7 Časni Sude.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Ako mogu i ja da se
9 konsultujem sa svojim kolegama?

10 GĐA. BOLICI: [Prevod] Da.

11 [Konsultacije Sudskog panela]

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pitanje je
13 relevantno, zastrašivanje svedoka je od ključne važnosti u
14 ovom predmetu, ima veze sa ovim predmetom i stoga će ovo
15 pitanje biti dopušteno.

16 Zato izvolite.

17 GĐA. BOLICI: [Prevod] Hvala, Časni Sude.

18 P. G. Reid, ovaj video snimak koji sam vam upravo pustila.
19 Da li je to intervju koji ste dali u vezi sa iskustvom koje
20 ste imali u vezi sa predmetima na Kosovu?

21 O. Da. To je bio mnogo duži intervju gde smo se dotakli
22 raznih tema, ali deo toga odnosio se na Kosovo.

23 P. Da li u tom odlomku intervjuja koji sam vam pustila
24 govorite o svom iskustvu sa istraživanjem suđenja za ratne
25 zločine protiv pripadnika OVK?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 100

1 O. Ja kao vođa istražnog tima, u to vreme sam bio načelnik
2 operativnog odeljenja. Deo mog rada bio je hapšenje begunaca,
3 ali ja sam blisko sarađivao sa timovima posebno sa onima koji
4 su se bavili Kosovom i dobro sam razumeo kroz šta su oni
5 prolazili tokom suđenja, tako da ne povlačim ništa od onoga
6 što sam rekao.

7 P. Dakle, ostajete pri tome da nikada niste videli nešto kao
8 što je zastrašivanje svedoka na Kosovu, čak ni u predmetima
9 koja se tiču organizovanog kriminala.

10 O. To je sve podzemne prirode. Uvek postoji -- mogli ste da
11 razgovarate sa svedokom jednog dana, a onda sledećeg dana --
12 npr. poznat mi je jedan konkretan slučaj svedoka koji je došao
13 u Hag i radije je pristao da bude optužen za nepoštovanje
14 suda, nego da svedoči.

15 P. Da, i kažete da je to zaista zastrašujuće, da nikada tako
16 nešto niste videli. Postoji strah koji je stvoren u celom
17 društvu. Možete li o tome da kažete malo više?

18 O. Pa, da. Ljudi su tretirani kao da su izdali nacionalnu
19 stvar, nacionalni interes, to je uvek neki podtekst. Možete da
20 razgovarate sa bilo kojim advokatom, pravnikom, tužiocem,
21 istražiteljima koji su radili na tim predmetima. Moglo bi da
22 se desi da razgovarate jedan dan sa svedokom, a sledećeg dana
23 svedoka ili nema jer je napustio zemlju ili odbija da se sa
24 njim obavljaju dalji razgovori.

25 Kao što sam rekao, ja u tom video snimku ne okrivljujem

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 101

1 ni jednog pojedinca ili organizaciju, ali to je prosto bila
2 jedna atmosfera koja je tamo postojala.

3 P. Kada kažete da su svedoke koji saraduju sa istražiteljima
4 i tužiocima tretirani kao izdajnici, da li je to zaista tako?

5 O. Da. U nekim slučajevima oni su tako bili tretirani, to je
6 tačno.

7 P. Da li su bili izolovani, odbačeni?

8 O. Pa, ja vam ne mogu dati ni jedan konkretni primer osim
9 jednog svedoka koji je došao u Hag i trebalo je da svedoči kao
10 svedok, zatim je odbio da odgovara na pitanja, onda mu je
11 Predsedavajući sudija rekao da će biti optužen za nepoštovanje
12 suda, a on je radije izabrao to, da ode u zatvor zbog
13 nepoštovanja suda, nego da svedoči protiv pojedinih lica.

14 Ja opet ne iznosim ništa protiv optuženih u tim
15 konkretnim suđenjima, niti bilo šta slično, ali to ipak govori
16 o nečemu ako svedok radije bira da ide u zatvor zbog
17 nepotovanja suda nego da svedoči.

18 P. A, da li ste upoznati sa predmetom koji se vodio pred
19 MKSJ-om protiv Ramusha Haradinaja?

20 O. Da.

21 P. Da li se sećate kakvo je bilo iskustvo sa zastrašivanjem
22 svedoka u tom predmetu?

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Samo trenutak.

24 G. Cadman?

25 G. CADMAN: [Prevod] Još jednom iznosim prigovor na celu

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 102

1 ovu liniju ispitivanja. To je potpuno neprikladno, nije
2 relevantno za ovaj predmet, ovaj postupak i ove optužene.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvinjavam se, vaš
4 prigovor se odbacuje. Možete odgovoriti na pitanje.

5 GĐA. BOLICI: [Prevod]

6 P. Da li ste čuli moje pitanje, g. Reid?

7 O. Izvinjavam se, ako možete da ponovite.

8 P. Da li se sećate da li je predmet protiv Haradinaja pred
9 MKSJ-om uključivao taj problem zastrašivanja svedoka?

10 O. To je bilo vrlo komplikovano i teško suđenje i hoću reći
11 da je to sve što mogu da kažem, jer svedoci sa kojima su
12 obavljeni razgovori, posle su odbijali da Svedoče.

13 P. Pročitala bih još jedan kratki odlomak iz prvostepene
14 presude Haradinaju. Reč je o dokumentu IT-04-84-T od 3. aprila
15 2008. Reč je o paragrafu 6, koji glasi:

16 "Veće se suočilo sa značajnim poteškoćama u obezbeđivanju
17 svedočenja velikog broja svedoka. Mnogi svedoci naveli su da
18 se plaše i da je to važan razlog zbog kog ne žele da se pojave
19 pred Pretresnim većem, kako bi svedočili. Pretresno veće
20 steklo je snažan utisak da se suđenje održava u atmosferi u
21 kojoj se svedoci ne osećaju bezbedno. To je zbog niza, tako
22 zbog niza faktora, koji su specifični za Kosovo, npr. zbog
23 malih zajednica i čvrstih porodičnih veza i veza koje postoje
24 u zajednicama, koje otežavaju mogućnost anonimnosti svedoka."

25 Da li taj opis odgovara vašim iskustvima u vezi sa

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 103

1 svedocima u predmetima protiv pripadnika OVK.

2 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Cadman ima nešto
3 da kaže.

4 G. CADMAN: [Prevod] Ostajem pri istom prigovoru i ostaću
5 pri tome tokom cele ove linije ispitivanja. To je potpuno
6 irelevantno za ovaj postupak.

7 Odbrani je sprečeno da se bavi istorijskim pitanjima. Ovo
8 su istorijski -- pitanja istorijskog konteksta. Tužilaštvu ne
9 bi trebalo dopustiti sa tom linijom ispitivanja. To je
10 neprikladno i ja ne mogu da shvatim zašto Sudski panel to
11 dozvoljava.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Vaš prigovor se
13 odbacuje.

14 GĐA. BOLICI: [Prevod]

15 P. G. Reid. Male zajednice u Kosovu, da li ste u vezi s tim
16 se susreli sa teškoćama da obezbedite svedočenje svedoka s
17 obzirom na te poteškoće da se sačuva njihova anonimnost,
18 svedoka koji su bili voljni da saraduju sa kancelarijom
19 Tužilaštva MKSJ-a?

20 O. Da, da. I upravo na to i ovo prvostepeno veće skreće
21 pažnju u presudi i to je tačno.

22 P. Da li biste se složili da u takvoj atmosferi
23 zastrašivanja svedoka, ukoliko neko ko saraduje sa
24 Tužilaštvom, biva tretira kao izdajnik ili kolaboracionista,
25 ili špijun da to onda zastrašuje te svedoke, tako na njih

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 104

1 deluje. Da li biste se s tim složili?

2 O. Da.

3 P. Da li biste se složili da ukoliko u toku istraga neko
4 objavi da sva lica koja saraduju sa Tužilaštvom su sada
5 poznata javnosti, da nema više nikoga ko je nepoznat i da će
6 svi oni biti nazvani odn. obeleženi kao špijuni, izdajnici,
7 kolaboracionisti, da bi to bili faktori koji doprinose
8 zastrašivanju, da li se slažete s time?

9 O. Kada je reč o svedocima i istragama uopšte, da, ali od
10 mene nikada niko nije tražio da to prokomentarišem u svom
11 izveštaju.

12 P. Ukoliko bi neki svedok koji saraduje sa Tužilaštvom MKSJ-
13 a u predmetima koji su se odnosili na pripadnike OVK sa
14 Kosova, tražio da njegov identitet bude poverljiv odn.
15 zaštićen od javnosti barem do početka suđenja da li je to bila
16 praksa?

17 O. Dok ne počne proces obelodanjivanja, mnogi od njih čak
18 nisu shvatali ni zašto moramo da njihovo ime saopštimo
19 Odbrani.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Samo trenutak.

21 G. Cadman.

22 G. CADMAN: [Prevod] Časni Sude, zatražiću referencu u
23 vezi sa Pravilom 143(3) odn. ja ću se na to pozvati, a to se
24 odnosi na obim unakrsnog ispitivanja. Ovo su pitanja koja
25 izlaze izvan okvira toga.

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 105

1   Ako dopustite gđi. Bolici da se bave istorijskim
2 pitanjima, za koje mi smatramo da nisu ni neophodna ni
3 relevantna, to svakao potpada izvan obima unakrsnog
4 ispitivanja. To se ne odnosi na teme kojima je ovaj veštak
5 govorio u glavnom ispitivanju niti u bilo čemu što se odnosi
6 na teme kojima je ovaj veštak govorio u glavnom ispitivanju
7 niti o bilo čemu što se odnosi na njegov kredibilitet.

8   PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Ali, ako pročitate
9 ostatak tačke 3, videćete da svedok može da bude ispitan i o
10 pitanjima koja su važna za predmet i strana koja ga unakrsno
11 ispituje ima na to pravo i to Tužilaštvo upravo sada radi,
12 tako da se zbog toga vaš prigovor odbacuje.

13   GĐA. BOLICI: [Prevod] Da.

14 P.   G. Reid, da li se slažete da s obzirom na vaše iskustvo
15 u istragama u predmetima protiv pripadnika OVK, obezbeđivanje
16 anonimnosti onih koji su saradivali sa Tužilaštvom barem do
17 početka suđenja je bio faktor koji je bio od ključne važnosti
18 za istrage koje je Tužilaštvo sprovodilo, da li je to tačno?

19 O.   Da. što se tiče istraga, da. Ne toliko mnogo sa onim što
20 Tužilaštvo radi odn. sa sastavljanjem optužnice.

21 P.   A, kada kažete da je bilo svedoka koji su tražili
22 zaštitne mere u vezi sa svedočenjem protiv pripadnika OVK sa
23 Kosova. Po vašem iskustvu, da li je zahtev za zaštitne mere,
24 nešto što se dopušta tek pošto se podigne i zavede i potvrdi
25 optužnica, da li je to tačno?

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 106

1 O. Zaštitne mere u MKSJ-u, ako se pravilno sećam, su bile
2 odobrene na osnovu zahteva Veću.

3 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Cadman.

4 G. CADMAN: [Prevod] Pa, ovde nema nikakvih dokaza.

5 Svedoci na koje se Tužilaštvo oslanja u ovom predmetu, imaju
6 zaštitne mere. Dakle, ne vidim šta je ovde relevantno i dalje
7 ulažem isti prigovor.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Prigovor se ne
9 prihvata.

10 GĐA. BOLICI: [Prevod]

11 P. G. Reid, čak i pre nego što se odobre zaštitne mere tokom
12 krivičnog suđenja, da li smatrate da su izjave, identitet
13 ljudi koji su sarađivali sa Tužilaštvom MKSJ-a, smatraju
14 poverljivim izjavama koje su dali svedoci čiji identitet mora
15 da ostane poverljiv iz bezbednosnih razloga?

16 O. Ma, da. pa to je važno generalno. Jednostavno je to bio
17 operativni postupak prema svim svedocima bez obzira na njihovo
18 etničko poreklo. Naravno, poverljivost stoji u fazi istrage, a
19 onda bi to izlazilo izvan naše kontrole, nakon što bi se
20 završila istražna faza, nakon što je podignuta i potvrđena
21 optužnica i onda bi to počinjalo u fazi suđenja.

22 P. I poslenje pitanje na ovu temu. Rekli ste da je taj strah
23 bio nešto što je bilo prisutno na Kosovu u celom društvu. Da
24 li se slažete da pojedinci, svedoci brinu za svoju
25 bezbednost, ličnu sigurnost, sigurnost njihove porodice, bez

Specijalizovana veća za Kosovo - Osnovni Sud

Svedok: Robert Reid (Javna sednica)
Unakrsno ispituje gđa. Bolici

Strana 107

1 obzira da li su predmet direktne konkretne pretnje ili
2 generalno je to nešto što važi i odnosi se na to kako se gleda
3 na svedoke protiv pripadnika OVK. Kako se na njih gleda na
4 kosovskom društvu?

5 O. Pa, to zavisi od pojedinačnih svedoka, ja ne mogu da
6 odgovorim na to opšte pitanje. Ima svedoka koji nisu bili sa
7 Kosova, ali su takođe imali bezbednosne brige.

8 Ali kao što sam rekao u tom intervjuu na Kosovu, ono je
9 bilo malo drugačije.

10 P. Hvala vam, g. Reid.

11 GĐA. BOLICI: [Prevod] Časni Sude, sledeća tema je
12 potrebna da obelodanimo materijale, dakle možemo li nastaviti
13 u petak?

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu. G. Reid, mi
15 danas završavamo i molimo vas da ponovo dođete u petak u 8h
16 isto vreme, isto mesto i hvala vam što ste danas svedočili.

17 Da li strane imaju da kažu bilo šta?

18 GĐA. BOLICI: [Prevod] Ne, Časni Sude.

19 G. CADMAN: [Prevod] Ne, Časni Sude.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu, rasprava se
21 prekida.

22 --- Sednica se završava u 11:52 časova

23

24

25